

TREŚCI KSZTAŁCENIA

Kierunek studiów: pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

Poziom studiów: studia jednolite magisterskie

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne i niestacjonarne

Wymiar kształcenia: 10 semestrów

Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 302,5 punktu ECTS

Tytuł zawodowy nadawany absolwentom: magister

CHARAKTERYSTYKA TREŚCI KSZTAŁCENIA – GRUPY TREŚCI

I - A. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

A.1. Podstawy działań pedagogicznych

A.1.1. Filozofia wychowania

Cel kształcenia: Zapoznanie z zagadnieniami należącymi do obszaru zainteresowań współczesnej filozofii wychowania jako szczegółowej dyscypliny leżącej na pograniczu pedagogiki i filozofii.

Treści merytoryczne: Specyfika filozoficznego myślenia. Filozofia wychowania jako filozofia szczegółowa, rozwój historyczny i współczesne style rozwijania filozofii edukacji. Ontologia wychowania – wychowanie jako byt. Wychowanie jako przedmiot poznania – epistemologia edukacji. Aksjologiczne podstawy wychowania. Wychowawcze znaczenie wybranych wartości. Filozofia wychowania jako etyka praktyczna. Etyka opisowa a podstawy wiedzy pedagogicznej. Metafizyka wychowania – poza granicą możliwości poznania: perspektywy światopoglądowe w edukacji. Metapedagogika: aksjomaty wychowania. Paradoxy i granice wychowania. Pedagogika z perspektywy filozofii nauki i ogólnej metodologii nauk. Pedagogika i język. Wychowanie jako kształtowanie umysłu – elementarne zagadnienia filozofii umysłu. Istota wychowania w ujęciu wybranych nurtów filozofii współczesnej (pozytywizm, pragmatyzm, tomizm i neotomizm, personalizm, hermeneutyka, filozofia spotkania, egzystencjalizm). Ideologia a edukacja. Postulaty dotyczące edukacji formułowane przez główne współczesne ideologie polityczne (konserwatyzm, liberalizm, socjoliberalizm, socjalizm, libertarianizm, komunitarianizm). Przegląd wybranych problemów szczegółowych współczesnej filozofii wychowania. Założenia organizacyjne realizacji przedmiotu "Filozofia wychowania" na jednolitych studiach magisterskich na kierunku Pedagogika. Analiza i interpretacja jako podstawowe metody (techniki) badań filozoficznych (humanistycznych) – wybrane typy analiz. Definiowanie, wnioskowanie, argumentowanie jako instrumenty badawcze. Realizm i idealizm jako metafizyczne perspektywy filozoficznego myślenia o edukacji. Istnienie świata instytucji społecznych. Małe dzieci w obliczu problemów filozoficznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): specyfikę filozoficznego myślenia o edukacji i potrafi scharakteryzować różnicę między ideologiczną a filozoficzną perspektywą postrzegania problematyki wychowawczej i oświatowej; postulaty dotyczące problematyki edukacyjnej charakterystyczne dla wybranych nurtów filozofii współczesnej, a także te, formułowane przez główne współczesne ideologie polityczne; założenia wybranych metod badań humanistycznych (analizy i interpretacji).

Umiejętności (potrafi): wskazać nieoczywistość potocznych przekonań na temat edukacji; odczytywać i interpretować twierdzenia o edukacji zawarte w tekstach kultury; formułować racjonalne, krytyczne argumenty dotyczące poglądów pedagogicznych, w tym własnych,

nawiązując do wybranych ujęć filozoficznych; racjonalnie uzasadnić uznanie oraz odrzucenie pewnych propozycji rozwiązań problemów edukacyjnych, korzystając przy tym z klasycznych źródeł informacji (literatura) oraz własnej wcześniejszej wiedzy i doświadczeń; rekonstruować i analizować tezy niezbyt trudnego tekstu filozoficznego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wyrażania przekonania o doniosłości przestrzegania zasad etycznych w relacjach edukacyjnych; respektowania nieuchronności i złożoności odpowiedzialności moralnej za podejmowane i zaniechane działania pedagogiczne; przestrzegania zasad uczciwości w sytuacjach edukacyjnych, w których uczestniczy (dyskusja, sprawdzian, praca pisemna).

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.2. Współczesne koncepcje filozofii i etyki

Cel kształcenia: Poznanie najważniejszych nurtów współczesnej filozofii i etyki.

Treści merytoryczne: Zapoznanie się z głównymi nurtami filozofii i etyki współczesności.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawy, nurty, szkoły filozofii współczesnej i etyki.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać swoją wiedzę, np. w budowaniu własnego światopoglądu, a także zrozumieć rolę filozofii i etyki w interpretacji świata i człowieka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uzupełniania swojej wiedzy; dialogowania z osobami o odmiennych przekonaniach światopoglądowych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.3. Socjologia edukacji

Cel kształcenia: Przygotowanie do uwzględniania aspektu socjologicznego w badaniach środowisk i procesów wychowawczych, do posługiwania się pojęciami i wynikami badań socjologicznych w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych oraz doprowadzenie do umiejętności analizy podstawowych instytucji edukacyjnych i socjalizacyjnych, ich jawnych i ukrytych funkcji; stanu i zagrożeń oraz szans rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza z uboższych kulturowo rodzin.

Treści merytoryczne: Zarys rozwoju socjologii edukacji, jej przedmiot i funkcje wobec pedagogiki i praktyki edukacyjnej. Pole problemowe, paradygmaty, metody i funkcje. Współczesne ideologie edukacyjne. Społeczne i środowiskowe uwarunkowania edukacji, socjalizacji i inkulturacji. Nierówności społeczne, naznaczenie i wykluczenie. Społeczne bariery edukacji. Socjologiczne problemy kształcenia szkolnego. Przemoc w szkole. Reprodukacja kulturowa poprzez szkołę. Demokracja a edukacja. Równość szans edukacyjnych i ich wyrównywanie. Edukacja wobec wyzwań współczesności i wobec zmiany społecznej. Problemy ogólne socjologii edukacji: ocena, autorytet, władza. Analogie sytuacji nauczyciela/pedagoga, ucznia i rodzica. Ukryty program szkoły, jego przejawy i funkcje. Struktura społeczna a edukacja. Selekcje szkolne i ich społeczne uwarunkowania. Teoria naznaczania. Edukacyjne szanse życiowe. Socjopedagogiczne problemy dzieciństwa i młodości w kontekście środowisk socjalizacyjnych; ich funkcje, znaczenie i patologie. Socjopedagogiczna problematyka płci.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): społeczne i kulturowe uwarunkowania wychowania, prawidłowości i relacje zachodzące w instytucjach edukacyjnych oraz znaczenie edukacji w tworzeniu kapitału kulturowego społeczeństwa; rozróżnia specyfikę poszczególnych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących, a także specyfikę ról uczestników działalności edukacyjnej.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać teorie z zakresu socjologii edukacji w celu analizowania, interpretowania i rozwiązywania problemów pedagogicznych; ocenić własne działania indywidualne i grupowe oraz określić obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zorientowania na aktywne uczestnictwo w grupach realizujących działania wychowawcze zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.4. Współczesne problemy socjologii

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi pojęciami i zagadnieniami socjologii: podstawami ontologicznymi i epistemologiczno-metodologicznymi dyscypliny, jej historią i współczesnym dorobkiem teoretycznym, podstawowymi pojęciami socjologicznymi (socjalizacja, kontrola społeczna, itp.), elementami struktury społecznej (klasy i warstwy społeczne).

Treści merytoryczne: Twórcy socjologii i historyczne warunki jej powstania. Wiedza potoczna a wiedza naukowa. Wewnętrzne zróżnicowanie socjologii. Grupa społeczna – elementy konstytutywne, rodzaje grup społecznych (mała, duża, formalna, nieformalna, ekskluzywna, inkluzywna), typy grup społecznych wg Tonnie's'a i Cooley'a, grupy odniesienia. Socjalizacja – pojęcie, rodzaje socjalizacji, resocjalizacja, osobowość, tożsamość. Rodzina – pojęcie, rodzina w epoce przedindustrialnej i przemysłowej, cechy i przeobrażenia rodziny współczesnej, typologia rodzin, funkcje rodziny, alternatywne formy życia rodzinnego. Stratyfikacja społeczna – pojęcie, typy, teoria stratyfikacji wg Davis'a i Moore'a, pojęcia: klasy i warstwy społeczne; teorie klas wg K. Marksa, M. Webera, Wrighta; pojęcie i typy ruchliwości społecznej. Zróżnicowanie społeczno-zawodowe na przestrzeni lat; pojęcie i cechy charakterystyczne klasy średniej. Kontrola społeczna – rodzaje, konformizm, dewiacja – rodzaje dewiacji. Socjologiczne teorie dewiacji. Ubóstwo i wykluczenie społeczne – miary ubóstwa, skala ubóstwa w Polsce, przyczyny ubóstwa. Skala i cechy polskiej biedy. Migracje – typologia, przyczyny migracji, skutki migracji dla jednostki, rodziny i społeczeństwa. Globalizacja – wymiary i przyczyny globalizacji, spory teoretyczne o globalizację, wpływ globalizacji na życie. Glocalizacja. Religia – definicja, typy religii, socjologiczne teorie religii wg E. Durkheima, M. Webera. Religia a proces sekularyzacji. Socjologiczne metody badawcze. Proces badawczy.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe teorie socjologiczne oraz kluczowe kategorie pojęciowe z zakresu socjologii; ma wiedzę o procesach socjalizacji i mechanizmach kontroli społecznej, o grupach, klasach i warstwach społecznych.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się przyswojoną wiedzą socjologiczną do opisu całości społecznych i procesów społecznych; obserwując zjawiska społeczne mające miejsce w przeszłości i współcześnie, potrafi opisać je w kategoriach socjologicznych, rozumiejąc ich przyczyny przebieg i konsekwencje.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): nieustannego rozwoju zawodowego i osobistego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.1.5. Historia wychowania i myśli pedagogicznej

Cel kształcenia: Ukształtowanie kultury pedagogicznej poprzez poznanie dziejów wychowania i myśli pedagogicznej, rozumienie ewolucji procesów edukacyjnych oraz kształtowania się pedagogiki jako nauki, inicjowanie refleksji historycznej jako podstawy oceny współczesnych nurtów i systemów pedagogicznych.

Treści merytoryczne: Historia wychowania i myśli pedagogicznej jako nauka, jej przedmiot badań oraz miejsce w systemie nauk społecznych. Wychowanie u ludów pierwotnych. Narodziny instytucji szkolnej w cywilizacjach Starożytnego Wschodu (źródła europejskiej kultury). Kształtowanie się myśli pedagogicznej i oświaty w średniowieczu – „renesans karoliński”, rozwój szkolnictwa kościelnego i początki uniwersytetów europejskich. Wpływ humanizmu i reformacji na rozwój myśli oraz praktyki pedagogicznej (J. Sturm, V. de Feltré, Szkoła Braci Wspólnego Życia, M. Luter, J. Kalwin). Idee oświatowe epoki Oświecenia oraz dorobek Komisji Edukacji Narodowej. Rozwój szkolnictwa europejskiego w XIX w. (J. H. Pestalozzi, A. Diesterweg, J. F. Herbart, F. Fröbel, H. Spencer, F. W. Humboldt). Prądy i kierunki w pedagogice przełomu XIX i XX w. – koncepcja Nowego Wychowania. Ideologia wychowawcza i szkolnictwo w Polsce międzywojennej. Szkolnictwo polskie podczas II wojny światowej. Kierunki przemian w szkolnictwie i wychowaniu w Polsce Ludowej. Podstawy europejskich tradycji edukacyjnych – modele wychowania oraz myśl pedagogiczna starożytnej Grecji i Rzymu (Platon, Arystoteles, M. Kwintyliusz). Szkolnictwo kościelne w wiekach średnich i jego przedstawiciele (św. Benedykt z Nursji, Wincenty z Beauvais, św. Tomasz z Akwinu). Zachodnioeuropejska i polska myśl edukacyjna doby Odrodzenia, Reformacji, Kontrreformacji (szkolnictwo różnowiercze i jezuickie) (Erazm z Rotterdamu, J. L. Vives, T. Morus, A. F. Modrzewski, S. Marycjusz, S. Petrycy, E. Glicznier, M. Rej). Nowożytna myśl pedagogiczna w Europie w XVII i XVIII w. (J. A. Komeński, J. Locke, J.J. Rousseau). Położenie szkolnictwa polskiego w okresie oświecenia oraz na ziemiach polskich pod zaborami (reformy S. Konarskiego, germanizacja i rusyfikacja szkolnictwa polskiego). Przedstawiciele polskiej i europejskiej myśli pedagogicznej przełomu XIX i XX w. (B. F. Trentowski, E. Estkowski, J. Dietl, S. Staszic, T. Czacki, J. W. Dawid, J. Dewey, M. Montessori, G. Kerschenstainer, E.

Durkheim, J. Korczak, M. Grzegorzewska). Oświata i szkolnictwo w Polsce w latach 1918-1939 (reformacja J. Jędrzejewicza)./kwerenda archiwalna.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): historyczny rozwój procesów wychowania i kształcenia w odniesieniu do europejskiej kultury, tradycji edukacyjnych oraz myśli pedagogicznej; dokonującą się na przestrzeni dziejów ewolucję procesów edukacyjnych oraz kształtowania się pedagogiki jako nauki, a także poszczególnych dyscyplin pedagogicznych.

Umiejętności (potrafi): podjąć refleksję historyczną nad dziejami praktyki wychowania i nauczania w Europie i Polsce; krytycznie odnieść się do ideałów i wzorców wychowawczych w poszczególnych epokach historycznych oraz współczesnej praktyki szkolnej i myśli pedagogicznej; korzystać ze źródeł do dziejów wychowania.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): doceniania znaczenia i rozumienia kulturotwórczych i narodotwórczych procesów edukacyjnych w kontekście wychowania rodzinnego, szkolnego i pozaszkolnego oraz dbania o kształtowanie kultury pedagogicznej poprzez poznanie dziejów wychowania i myśli pedagogicznej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.6. Podstawy pedagogiki

Cel kształcenia: Wprowadzenie w podstawowe zagadnienia dotyczące statusu pedagogiki jako dyscypliny naukowej – geneza, przedmiot, podstawowe kierunki, relacje z innymi dyscyplinami oraz praktyka edukacyjną.

Treści merytoryczne: Pedagogika jako nauka – geneza, etapy rozwoju, funkcje, status pedagogiki jako dyscypliny naukowej, filozoficzne podstawy pedagogiki, psychologiczne podstawy pedagogiki, system pojęciowy współczesnej pedagogiki, "pulsujące" pola badawcze współczesnej pedagogiki, kluczowe problemy edukacji, związki teorii pedagogicznej z praktyką edukacyjną, współczesne metafory edukacyjne, wybrane prądy i kierunki współczesnej pedagogiki (pedagogika krytyczna, emancypacyjna, pragmatyczna), uniwersytet wobec współczesnych wyzwań cywilizacyjnych. Podstawowe kategorie pedagogiki: edukacja, wychowanie, socjalizacja, uczenie się, nauczanie, aktywność, podmiotowość, kultura uczenia; środowiska wychowawcze – rodzina, środowisko lokalne; szkoła i grupa rówieśnicza; wybrane teorie i nurty wychowania: pedagogika Nowego Wychowania”, pedagogika waldorfska, pedagogika Montessori, pedagogika Janusza Korczaka, plan daltoński.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): status pedagogiki jako dyscypliny naukowej; wybrane współczesne nurty i teorie pedagogiczne.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać wiedzę z zakresu dyscypliny do obserwowania i rozumienia zjawisk pedagogicznych występujących w różnorodnych środowiskach wychowawczych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania i wypełniania indywidualnych i zespołowych zadań profesjonalnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.7. Antropologia kulturowa

Cel kształcenia: Zapoznanie z najważniejszymi zagadnieniami będącymi przedmiotem zainteresowania antropologii społecznej i kulturowej oraz wyrobienie w nich umiejętności patrzenia na człowieka jako uczestnika i twórcę kultury; poznanie przez studentów podstawowych teorii antropologicznych oraz aparatu pojęciowego; nauka analizy i interpretacji klasycznych tekstów z antropologii kulturowej.

Treści merytoryczne: Antropologia kulturowa: definicje i określenia. Kultura a natura – rozwój pojęć. Koncepcja pochodzenia człowieka. Społeczności zbieracko-łowieckie. Historia badań antropologicznych. Ewolucjonizm E. B. Tylora. Dyfuzjonizm. Funkcjonalizm B. Malinowskiego i A. R. Radcliffe-Browna. Strukturalizm C. Levi-Straussa. Dyscypliny współpracujące z antropologią: antropologia fizyczna, archeologia, językoznawstwo, religioznawstwo, antropologia współczesności. Rewolucja neolityczna. Społeczności wczesnorolnicze, ogrodnicze, pasterskie. Magia a religia. Mit i rytuał. Mity początku, eschatologiczne, bohaterskie. Typy mitologii. Rodzina i systemy pokrewieństwa. Typy więzi rodzinnych. Narodziny cywilizacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): klasyczne i współczesne teorie antropologii kulturowej.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia społeczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy o antropologii kulturowej, a także krytycznie je oceniać i twórczo z nich korzystać.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami z obszaru antropologii kulturowej w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.1.8. Logika

Cel kształcenia: "Myśleć i mówić logicznie". Zapoznanie z podstawami logiki. Wykształcenie umiejętności jasnego, ścisłego i konsekwentnego myślenia oraz poprawnego wyrażania myśli; rozwijanie umiejętności rozumowania, uzasadniania twierdzeń, wnioskowania, dowodzenia i argumentacji.

Treści merytoryczne: Zarys historii logiki. Przedmiot i cel logiki. Znaczenie notacji symbolicznej w logice. Działy logiki. Wstęp do semiotyki – system, znak, oznaka. Ujęcie języka w logice – języki naturalne i sztuczne. Model komunikacji języka; funkcje języka. Podział semiotyki. Kostka semiotyczna. Język sformalizowany – budowa, opis strukturalny. Wprowadzenie do gramatyki kategorialnej. Nazwy. Zdania. Spójniki. Argumentacja. Uzasadnianie – bezpośrednie i pośrednie (rozumowanie). Wnioskowanie, dowodzenie, wyjaśnianie, potwierdzenie. Wnioskowania niezawodne i probabilistyczne.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia logiki formalnej i praktycznej.

Umiejętności (potrafi): precyzyjnie formułować myśli – nazywać, definiować, wnioskować, argumentować; w dyskusjach zwiększać precyzję swojego języka i dbać o logiczną stronę wypowiedzi; myśleć twórczo, krytycznie i konsekwentnie; stosować zagadnienia logiki formalnej i praktycznej w praktyce pedagogicznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykorzystania umiejętności samodzielnego myślenia, analizowania i interpretowania zjawisk społecznych; rozwijania w sobie postawy otwartości, krytycznego myślenia, postawy ostrożności w formułowaniu i przedstawianiu własnych poglądów w oparciu o fundamentalne racje uzasadniające; wyrażania szacunku dla pluralizmu myślowego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.9. Teoretyczne podstawy wychowania

Cel kształcenia: Wprowadzenie w aktualne problemy wychowania jako bytu społecznego. Poznawanie współczesnych teorii i metateorii wychowania oraz zasad konstrukcji procesu wychowania, form, metod i środków wychowawczych wykorzystywanych w celu wspomaganie rozwoju dzieci oraz przygotowanie do analizy własnych przedzałożeń w podejściu do wychowania.

Treści merytoryczne: Antropologiczne, aksjologiczne, psychologiczne i socjologiczne podstawy wychowania. Ideologie wychowania. Proces wychowania i jego struktura. Środowiska społeczne i ich znaczenie dla wychowania. Dziedziny wychowania. Trudności wychowawcze. Kontrowersje wokół ideału i celów wychowania. Uwarunkowania i procedura konstrukcji procesu wychowania. Indywidualne i grupowe metody, środki i formy wychowania. Błąd w wychowaniu.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): istotę wychowania; aksjologiczne, społeczno-kulturowe i psychologiczne podstawy działalności wychowawczej; współczesne teorie wychowania oraz ich wartość aplikacyjną; uwarunkowania i zasady konstrukcji procesu wychowania; rolę głównych środowisk i podmiotów wychowawczych.

Umiejętności (potrafi): w sposób refleksyjny obserwować i krytycznie analizować zjawiska i procesy wychowawcze z wykorzystaniem wiedzy teoretycznej; prezentować własne pomysły dotyczące realizacji typowych zadań wychowawczych w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej oraz analizować ich skuteczność z perspektywy przyjętych celów wychowawczych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań zawodowych i uczenia się przez całe życie; formowania właściwych postaw i zachowań dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym oraz projektowania sytuacji wychowawczych uwzględniających przyjęte cele wychowania.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.10. Teoretyczne podstawy kształcenia

Cel kształcenia: Wyposażenie w wiedzę o istocie kształcenia oraz o strukturach systemu dydaktycznego i jego podstawowych założeniach. Student nabędzie umiejętności organizacji zajęć dydaktycznych. Rozwinie zdolności poznawcze niezbędne w trakcie analizy sytuacji edukacyjnych.

Treści merytoryczne: Dydaktyka – subdyscyplina pedagogiczna. Szkoła – instytucja wspomagająca rozwój. Naukowe źródła i struktura celów edukacyjnych. Uwarunkowania procesu kształcenia. Zasady i metody kształcenia. Teoria wielostronnego kształcenia. Organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty. Klasa szkolna – środowisko edukacyjne. Poznawanie uczniów i motywowanie ich do nauki. Środowisko materialne i organizacyjne procesów dydaktycznych. Paradygmaty w dydaktyce. Proces edukacji – podstawowe pojęcia. Specyfika systemów dydaktycznych. Taksonomiczne ujęcie celów kształcenia – zajęcia praktyczne. Treści kształcenia – teoria, zasady i kryteria. Zajęcia praktyczne – zasady i metody kształcenia. Specyficzne potrzeby edukacyjne – projektowanie działań edukacyjnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): modele współczesnej szkoły i uwarunkowania procesu kształcenia oraz pojęcia związane z procesami edukacyjnymi.

Umiejętności (potrafi): dostosować strategię oraz metodę w zależności od specyfiki treści i zaplanowanego celu; projektować działania edukacyjne w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci; skonstruować cele edukacyjne i nadać im sens empiryczny.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przyjmowania odpowiedzialności za własne przygotowanie do zawodu; ciągłego dokształcania się zawodowego oraz charakteryzuje się podstawowymi normami etycznymi i szacunkiem do drugiego człowieka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.11. Komunikowanie interpersonalne

Cel kształcenia: Doskonalenie umiejętności efektywnego porozumiewania się z ludźmi w różnych sytuacjach komunikacyjnych; pogłębianie wiedzy dotyczącej wybranych aspektów komunikowania; pobudzanie do refleksji nad przebiegiem i efektywnością codziennych kontaktów interpersonalnych; kształtowanie technik i zasad służących dochodzeniu do kompromisu; rozwijanie umiejętności skutecznego słuchania partnera komunikacyjnego; pogłębianie wiedzy z zakresu komunikacji niewerbalnej.

Treści merytoryczne: Zasady komunikacji, język werbalny a niewerbalny w komunikacji; treść i relacja w komunikacji. Sposoby w grupie na: zapoznanie się, ustalanie kontraktu, integrowanie grupy, ewaluowanie z wykorzystaniem metod aktywizujących; sztuka dialogu; skuteczne prowadzenie grupy. Procesy grupowe; aktywne słuchanie; uczucia jako integralna część życia – jak je rozpoznawać, jak przeżywać na przykładzie wybranych "uczuć niekochanych" (częstych doznań podmiotów edukacji): zazdrość, agresja, wstyd. Teoria Gary'ego Chapmana: 5 języków miłości jako klucz do poprawy komunikacji nauczyciela z dziećmi, ich rodzicami, innymi nauczycielami. Porozumiewanie bez przemocy wg Marshalla Rosenberga w edukacji: wyrażanie komunikatów bez osądów moralnych; ocenianie oparte na wartościach; potrzeby a żądania i prośby; słuchanie innych z empatią; tworzenie wartościowych relacji między nauczycielem i uczniami; rozwiązywanie konfliktów wg PBP.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): procesy komunikacji między ludźmi i ich zakłócenia.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać sytuacje edukacyjne, by mobilizować wychowanków do samorozwoju, do analizowania przez dzieci i uczniów informacji otrzymywanych z otoczenia oraz podejmowania próby rozwiązywania trudnych sytuacji w sposób pozbawiony barier komunikacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): porozumiewania się z różnymi osobami w sposób pozbawiony barier komunikacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.1.12. Pedeutologia

Cel kształcenia: Zapoznanie z teoriami/koncepcjami pedeutologicznymi pozwalającymi na rozumienie złożoności pracy i rozwoju zawodowego nauczyciela oraz pozwalającymi na krytyczny namysł nad praktyką edukacyjną nauczyciela i własnym działaniem pedagogicznym.

Treści merytoryczne: Pedeutologia jako subdyscyplina pedagogiczna, kierunki współczesnych badań pedeutologicznych; między zawodem a profesją – współczesne koncepcje profesjonalizmu w zawodzie nauczyciela; rozwój zawodowy nauczycieli – modele, kontrowersje, wyzwania; kariery zawodowe nauczycieli, tranzycje profesjonalne nauczycieli na różnych etapach kariery zawodowej, współczesne koncepcje kształcenia nauczycieli, (auto)refleksja w pracy nauczyciela, ewaluacja w pracy nauczyciela, sieci współpracy i doskonalenie, standardy etyczne w pracy nauczyciela.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe koncepcje teoretyczne pozwalające na zrozumienie złożoności pracy i rozwoju zawodowego nauczyciela.

Umiejętności (potrafi): planować działania związane z rozwojem zawodowym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań zawodowych i rozwiązywania ich zgodnie z obowiązującymi standardami etycznymi.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.2. Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

A.2.1. Pedagogika przedszkolna

Cel kształcenia: Poznanie najnowszych poglądów obejmujących psychopedagogiczne podstawy pracy z dzieckiem w przedszkolu; poznanie historycznych podstaw funkcjonowania pedagogiki przedszkolnej i wychowania przedszkolnego; poznanie możliwości rozwojowych w zakresie przyswajania pojęć i rozwijania wielorakich zdolności dziecka; rozwijanie umiejętności krytycznej analizy programów edukacyjnych dla przedszkola; wyrabianie umiejętności w zakresie diagnozowania dojrzałości szkolnej i poziomu rozumowania.

Treści merytoryczne: Dziecko i dzieciństwo w myśli pedagogicznej – rys historyczny i współczesność. Pedagogika przedszkolna – zagadnienia wprowadzające (przedmiot, zadania i funkcje pedagogiki przedszkolnej jako nauki, proces wychowania w przedszkolu, rys historyczny, współczesna koncepcja wychowania przedszkolnego). Adaptacja dziecka w przedszkolu – definicje, teorie adaptacyjne; modele zachowań przystosowawczych; działania przedszkola w procesie adaptacji dziecka (model wstępnej adaptacji, model adaptacji przez muzykę). Podmiotowość dziecka w przedszkolu – definiowanie podmiotowości, kształtowanie poczucia podmiotowości dziecka, dwupodmiotowość i trójpodmiotowość w pracy przedszkola. Periodyzacja rozwoju dziecka jako podstawa działań pedagogicznych – teorie: Piageta, Brunera i Wygotskiego. Rozwój i rozpoznawanie wielorakich zdolności dziecka – teoria inteligencji wielorakich Howarda Gardnera. Psychologiczne podstawy kształcenia pojęć matematycznych: poznawanie pojęć, rozwijanie dziecięcego liczenia. Podstawy nauki czytania i pisanie w przedszkolu – etapy, metody, formy. Gotowość szkolna – gotowość dzieci i gotowość szkoły, metody badania gotowości szkolnej. Psychologiczne i filozoficzne założenia edukacji estetycznej i artystycznej w przedszkolu. Alternatywne systemy wychowania przedszkolnego (przedszkola waldorfskie, Montessori, Reggio Emilia, leśne przedszkola). Nauczyciel przedszkola – kompetencje i rozwój profesjonalny. Zabawa dzieci przedszkolnych jako forma aktywności i strategia rozwojowa. Grupa rówieśnicza jako środowisko wychowania i rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym. Program adaptacji dzieci do środowiska przedszkolnego. Rówieśnicze uczenie się na poziomie przedszkolnym (w świetle teorii uczenia się). Twórczość dziecięca: pojęcie i odmiany twórczości, formy ekspresji dziecięcej, warunki wyzwiania twórczości w przedszkolu. Demokratyzacja edukacji na poziomie przedszkolnym. Behawioryzm i konstruktywizm jako inspiracje dla edukacji przedszkolnej. Konstruowanie wiedzy w praktyce edukacyjnej: tradycyjne i konstruktywistyczne przekonania o tworzeniu się wiedzy w umyśle, typy wiedzy i warunki jej konstruowania przez dzieci wg koncepcji D. Klus-Stańskiej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): terminologię używaną w pedagogice przedszkolnej, jej źródła, miejsce oraz zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych; procesy związane z

wychowaniem i kształceniem w średnim dzieciństwie; koncepcje dziecka i dzieciństwa (Childhood Studies); typy, cele i zasady funkcjonowania instytucji edukacyjnych; alternatywne formy edukacji; procedury i dobre praktyki stosowane w wychowaniu przedszkolnym; znaczenie i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci; rolę innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy; zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci lub uczniów w okresie przedszkolnym, wynikające z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju, oraz uwarunkowane wpływem czynników środowiskowych i sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać i integrować wiedzę z zakresu pedagogiki przedszkolnej, w tym wybrane modele i koncepcje pedagogiczne; obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów; rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci lub uczniów oraz projektować i prowadzić działania pedagogiczne, a także planować, realizować i oceniać spersonalizowane programy kształcenia i wychowania.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): refleksji, w tym krytycznej oceny, odnośnie do poziomu swojej wiedzy z zakresu pedagogiki przedszkolnej oraz do dalszego doskonalenia się; posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka; podejmowania wyzwań zawodowych oraz indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie edukacji przedszkolnej; pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami dzieci/uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.2.2. Pedagogika wczesnoszkolna

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi dyskursami oraz nurtami teoretycznymi w pedagogice wczesnoszkolnej; konfrontowanie nawykowych interpretacji rozwoju dziecka oraz dzieciństwa jako etapu życia oraz edukacji wczesnoszkolnej z koncepcjami z zakresu psychologii, nowej socjologii oświaty oraz pedagogiki krytycznej; pogłębianie rozumienia strategii edukacji najmłodszych uczniów; rozwijanie postawy refleksyjno-krytycznej wobec praktyki szkolnej.

Treści merytoryczne: Status teoretyczny pedagogiki wczesnoszkolnej i kierunki zachodzących w niej zmian. Profil rozwojowy ucznia w wieku wczesnoszkolnym. Dyskursywność kategorii „rozwój”. Teorie indywidualnego rozwoju poznawczego: czynnik zmiany – J. Piaget. Teorie indywidualnego rozwoju poznawczego: czynnik konserwacji kulturowej – L. S. Wygotski. Dyskursywność podejść do wczesnej edukacji dziecka. Rodzaje wiedzy nabywanej w szkole. Komunikacja w klasie szkolnej. Mowa eksploracyjna. Ocena i ocenianie w edukacji wczesnoszkolnej. Organizacja środowiska uczącego dziecka. Przestrzeń i rzeczy jako środowisko uczenia się. Klimat i kultura szkoły. Oblicza socjalizacji w klasach początkowych. Profilaktyka zagrożeń bezpieczeństwa dziecka. Kształcenie zintegrowane – źródła i modyfikacje. Kształcenie zintegrowane współcześnie – od asocjacji do integracji wiedzy w umyśle ucznia. Pełnomocność ucznia – dryfująca idea edukacji wczesnoszkolnej. Progi szkoły. Dojrzałość szkolna/gotowość szkolna/gotowość szkoły. Podstawa programowa - analiza krytyczna. Ukryty model „dziecka” we wczesnej edukacji. Podręczniki jako (rządowe) koncepcje nauczania – analiza krytyczna w różnych aspektach. Dyscyplina i kierowanie klasą szkolną. Ocenianie szkolne jako poznawanie ucznia. Kształcenie zintegrowane jako koncepcja kształcenia dla rozwoju.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): terminologię używaną w pedagogice wczesnoszkolnej, jej źródła, miejsce oraz zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych, a także miejsce pedagogiki wczesnoszkolnej w systemie nauki oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi; procesy związane z wychowaniem i kształceniem dzieci i uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem fazy wczesnego, średniego i

późnego dzieciństwa, w perspektywie interdyscyplinarnej: psychologicznej, pedagogicznej, aksjologicznej i socjologicznej.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej, w tym wybrane modele i koncepcje pedagogiczne, oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych, w celu dokonania analizy i interpretacji złożonych problemów edukacyjnych; rozpoznawać i identyfikować style wychowania w praktyce edukacyjnej, wskazywać ich wartościowe cechy i zagrożenia dla podmiotowości dziecka lub ucznia; rozpoznawać sytuacje zagrożeń w szkole oraz tworzyć właściwy klimat w klasie szkolnej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): refleksji, w tym krytycznej oceny, odnośnie do poziomu swojej wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej oraz uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.2.3. Współczesne modele edukacji dziecka

Cel kształcenia: Rozpoznanie współczesnych modeli edukacji dziecka jako zasobu konstruującego warsztat pracy nauczyciela. Rozpoznanie metod nauczania stosowanych w tych modelach, jako inspiracji do poszukiwań własnej ścieżki rozwoju zawodowego.

Treści merytoryczne: Ewolucja modeli edukacji dziecka (konteksty historyczne), model edukacji oparty na integracji społecznej (razem z dzieckiem) (np. Reggio Emilia, model edukacji zintegrowanej opartej na konstruowaniu wiedzy (Autorska szkoła Podstawowa „Żak”), alternatywne modele edukacji w Polsce (Sternik, Waldorff, edukacja domowa, szkoły demokratyczne, Wrocławska Szkoła Przyszłości, Szkoły STO, itp.), modele edukacji w wybranych kulturach edukacyjnych (International School, edukacja skandynawska, edukacja w krajach deprywacji szkolnej, np. Afryka, Brazylia), współczesne modele edukacyjne (rozwiązania praktyczne na przykładzie analizy wybranych propozycji ze strony Edutopia.org), modele pracy z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): modele współczesnej edukacji dziecka (szkoły, przedszkola, edukacji domowej i innych współczesnych form edukacji) oraz ich wartości aplikacyjne; w pogłębionym stopniu strukturę i funkcje modeli edukacyjnych oraz alternatywnych form edukacji; podstawy, cele, organizację oraz funkcjonowanie współczesnych modeli edukacyjnych, w tym modele edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji; zagadnienie edukacji międzykulturowej, problemy edukacji w obszarach deprywacji i w obliczu doświadczeń migracyjnych; dobre praktyki stosowane w modelach edukacji dziecka; rolę innowacji pedagogicznych stosowanych w modelach edukacji dziecka, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy; w pogłębionym stopniu zasady działania systemów i instytucji edukacyjnych w poznanych modelach edukacyjnych.

Umiejętności (potrafi): analizować skuteczność modeli edukacyjnych w kontekście uzyskania pożądaných efektów wychowania i kształcenia, skutecznie wykorzystywać technologię informacyjno-komunikacyjną w rozpoznawaniu współczesnych modeli edukacyjnych; zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego w kontekście wykorzystania poznanych modeli edukacji dziecka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań zawodowych oraz indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej polegających na włączaniu modeli edukacyjnych do własnych zasobów warsztatu pracy nauczyciela; projektowania działań zmierzających do rozwoju przedszkola lub szkoły w kontekście korzystania z poznanych modeli edukacji; samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej związanej z modelami edukacji dziecka, także z użyciem technologii informacyjnych, w tym korzystania z zasobów cyfrowych (także w języku angielskim).

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.2.4. Refleksyjny praktyk w przedszkolu – konwersatorium

Cel kształcenia: Kształtowanie postawy refleksyjnego praktyka: przygotowanie do systematycznego namysłu nad własną pracą pedagogiczną, doskonalenie warsztatu profesjonalnego.

Treści merytoryczne: Refleksja w zawodzie nauczyciela – podstawy teoretyczne. Uruchamianie refleksji nad działaniem profesjonalnym w oparciu o filmy z przebiegu zajęć przedszkolnych i własne obserwacje studentów. Analiza zdarzeń krytycznych konstruowanych przez studentów podczas praktyki wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu. Autorefleksja z wykorzystaniem dokumentacji z praktyki ciągłej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodykę pracy pedagogicznej w przedszkolu i możliwości elastycznego zastosowania procedur dydaktycznych w praktyce edukacyjnej.

Umiejętności (potrafi): analizować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zachodzące w przedszkolu, dokonywać ich interpretacji i wyciągać wnioski dla własnej praktyki zawodowej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania innowacyjnych zadań w zakresie edukacji przedszkolnej.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

A.2.5. Refleksyjny praktyk w szkole – konwersatorium

Cel kształcenia: Budowanie refleksyjnego podejścia do sytuacji edukacyjnych i wychowawczych. Rozwijanie umiejętności łączenia teorii z praktyką pedagogiczną.

Treści merytoryczne: Analizowanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych w kontekście poznanych teorii pedagogicznych. Dyskusja nad sytuacjami pedagogicznymi doświadczanymi podczas praktyk pedagogicznych. Próby szukania praktycznych rozwiązań doświadczanych i obserwowanych w czasie praktyki trudności związanych z pracą nauczyciela. Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań autorskich i tzw. dobrych praktyk adekwatnie do rozważanych sytuacji dydaktycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potrzebę interpretowania i projektowania autorskich działań pedagogicznych w kontekście teoretycznym, adekwatnie do indywidualnej specyfiki rozwoju uczniów; zakres wsparcia dziecka przez jego środowisko społeczne i konieczność podejmowania własnych działań pedagogicznych korzystając z innowacyjnych rozwiązań i tzw. dobrych praktyk.

Umiejętności (potrafi): analizować sytuacje dydaktyczne i wychowawcze w kontekście psychologicznym i pedagogicznym; dokonywać ewaluacji działań pedagogicznych i proponować własne rozwiązania sytuacji wychowawczych i dydaktycznych w perspektywie własnego rozwoju zawodowego; analizować i interpretować zdarzenia pedagogiczne korzystając z teorii naukowej w obszarze pedagogicznym i dydaktycznym; podejmować aktywnie badania, korzystając np. z metody *action research* własnych działań pedagogicznych i dydaktycznych – samodzielnie odkrywać autorskie strategie działań pedagogicznych i dydaktycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): budowania własnych kompetencji pedagogicznych; korzystania z zasobów środowiska szkolnego, zwłaszcza z relacji zaufania wobec rodziców dziecka, a także z kompetencji specjalistów szkolnych; podejmowania innowacyjnych działań na rzecz indywidualnego rozwoju ucznia, także poprzez włączanie rodziców w działania pedagogiczne wobec ich dziecka; postawy refleksyjnego praktyka w działaniach indywidualnych i zbiorowych na rzecz środowiska społecznego szkoły i ucznia.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

A.2.6. Kultura relacji nauczyciel - dziecko

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawową wiedzą z zakresu komunikowania się i metodami porozumiewania się z uczniem, kształtującymi prawidłowe relacje nauczyciel-uczeń. Rozwijanie kompetencji z zakresu technik asertywnego zachowania się i przestrzegania etyki pedagogicznej w relacjach z uczniami. Przygotowanie do skutecznego pełnienia roli nauczyciela. Poznanie i zrozumienie procesów psychologicznych warunkujących efektywną pracę nauczyciela. Zdobywanie umiejętności psychologicznych pozwalających na efektywne wykonywanie zawodu nauczyciela.

Treści merytoryczne: Teorie komunikacji społecznej; obraz siebie nauczyciela i obraz dziecka jako podstawa właściwych relacji w klasie szkolnej; umiejętności asertywnego zachowania się nauczyciela i uczniów; zadania nauczyciela w rozwijaniu kompetencji komunikacyjnych uczniów; zasady etyki pedagogicznej w pracy z dzieckiem w przedszkolu i w szkole.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia, wykorzystywane w działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać kompetencje komunikacyjne oraz prezentować własne pomysły, sugestie i wątpliwości, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych i poglądów różnych autorów; prowadzić debatę, dialogowo rozwiązywać konflikty oraz budować atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji uczestników komunikacji.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad w środowisku, pogłębionej refleksji nad dylematami etycznymi profesji nauczyciela i ich skutkami dla rozwoju dzieci.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.2.7. Rozwiązywanie trudnych sytuacji wychowawczych

Cel kształcenia: Poznanie zagadnień związanych z trudnymi sytuacjami wychowawczymi oraz dostarczenie wiedzy dotyczącej metod, technik i strategii rozwiązywania sytuacji trudnych wychowawczo.

Treści merytoryczne: Charakterystyka środowiska wychowawczego, definicja sytuacji trudnych wychowawczo. Różnorodność podejmowanych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie sytuacji trudnych wychowawczo (działania monitorujące, działania interwencyjne, psychoprofilaktyka problemów wychowawczych i edukacyjnych). Zachowania agresywne i wybuchy złości. Zachowanie dyscypliny w klasie. Trudności wychowawcze związane ze zmianami i kryzysami w życiu rodziny. Strategie rozwiązywania sytuacji trudnych wychowawczo – zorientowane na nauczyciela. Strategie rozwiązywania sytuacji trudnych wychowawczo – oparte na współpracy (metoda Gordona, metoda Rosenberga i inne).

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): teoretyczny status pojęcia trudnych sytuacji wychowawczych, rodzaje trudnych sytuacji wychowawczych oraz ich uwarunkowania; strategie rozwiązywania trudnych sytuacji wychowawczych.

Umiejętności (potrafi): dokonywać wglądu we własne dyspozycje i możliwości rozwojowe, co wpływa na umiejętność rozwiązywania trudnych sytuacji wychowawczych; zastosować wiedzę w praktyce, stosując wybrane strategie rozwiązywania sytuacji trudnych; poddać refleksji procesy zachodzące w relacji z dzieckiem przejawiającym trudności wychowawcze; dostosować własne oddziaływania do potrzeb wychowanków.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): argumentowania i wyjaśniania określonych trudnych sytuacji wychowawczych; refleksji nad oddziaływaniami wychowawczymi; wrażliwego budowania relacji z innymi, szczególnie w ramach pracy z dzieckiem przejawiającym trudności wychowawcze; pogłębiania wiedzy z zakresu strategii oddziaływania wychowawczego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

A.3. Podstawy psychologii dla nauczycieli

A.3.1. Psychologia ogólna

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawową terminologią psychologiczną oraz wiedzą dotyczącą struktury osobowości i prawidłowości przebiegu procesów psychicznych u człowieka.

Treści merytoryczne: Współczesna psychologia i zakres jej badań. Wybrane psychologiczne koncepcje natury człowieka. Procesy poznawcze. Myślenie. Twórczość w działalności człowieka; dziedziny, kryteria, rodzaje. Inteligencja a zdolności. Style poznawcze. Psychologia potrzeb i moralności. Procesy motywacyjne. Pojęcie normy w psychologii. Osobowość a temperament i charakter. Przyczyny zaburzeń. Zdrowie psychiczne a osobowość dojrzała. Psychologia, pedagogika, psychiatria – różnice i podobieństwa. Przetwarzanie informacji sensorycznej: percepcja, wrażliwość zmysłowa, złudzenia, czynniki determinujące percepcję. Pamięć: funkcje, cechy, teorie zapominania. Uczenie się. Różnice indywidualne w zakresie cech temperamentu. Procesy emocjonalne. Funkcjonowanie w warunkach stresu.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): współczesne teorie psychologiczne człowieka oraz ich wartości aplikacyjne w pracy pedagoga.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę psychologiczną do analizy sytuacji pedagogicznych i zaproponować możliwe rozwiązania zaistniałych problemów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z rodzicami, nauczycielami i specjalistami – z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.3.2. Psychologia rozwoju i wychowania

Cel kształcenia: Przekazanie wiedzy o przedmiocie badań psychologii rozwojowej, kluczowych pojęciach i teoriach rozwoju psychicznego, podstawach diagnozy i metodach badań nad rozwojem psychicznym oraz ukształtowanie podstawowych schematów myślenia o zjawisku rozwoju psychicznego w ciągu życia.

Treści merytoryczne: Rozwój, zmiany rozwojowe, metody badania rozwoju. Znaczenie więzi opiekun-dziecko dla późniejszego rozwoju. Zasady i prawidłowości rozwoju człowieka w okresie noworodkowym, niemowlęcym, poniemowlęcym, przedszkolnym, wczesnym szkolnym, adolescencji i dorosłości. Rozwój fizyczny, psychiczny, poznawczy, emocjonalny, moralny, seksualny i społeczny człowieka. Rozwój osobowości od niemowlęctwa do późnej dorosłości.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne, a także potrafi je krytycznie oceniać i twórczo z nich korzystać.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci lub uczniów oraz projektować i prowadzić działania pedagogiczne, a także planować, realizować i oceniać spersonalizowane programy kształcenia i wychowania.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): projektowania i wdrażania działań mających na celu edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości – wprowadzania dzieci lub uczniów w świat wartości.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.3.3. Psychologia kliniczna dziecka

Cel kształcenia: Zapoznanie z teoretycznymi podstawami, jak i praktycznymi aspektami psychologii klinicznej dziecka; poznanie prawidłowości (normy) oraz psychopatologii występujących w obszarze rozwoju psychicznego dziecka, w tym szerokiej gamy zaburzeń tego okresu; uzyskanie podstawowej umiejętności rozpoznawania trudności występujących w przebiegu różnych zaburzeń psychicznych oraz nabycie wiedzy dotyczącej metod diagnozy i pomocy skierowanej zarówno do dzieci, jak i ich rodziców; kształtowanie postawy etycznej niezbędnej w pracy nauczyciela i pedagoga.

Treści merytoryczne: Psychologia kliniczna dziecka i spojrzenie na nią z trzech perspektyw: przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Pojęcie zdrowia, normy, normalności. Wiedza dotycząca rozwoju – jej rola w kontekście pracy z dziećmi. Perspektywa psychopatologii rozwojowej. Koncepcje zaburzeń psychicznych występujących w okresie dzieciństwa. Psychologiczna diagnoza kliniczna dziecka – typy diagnozy, wykorzystywane metody, aspekty etyczne. Pomoc psychologiczna – rodzaje, formy oraz odbiorcy. Wybrane problemy analizowane w ramach psychologii klinicznej dziecka. Zaburzenia rozwoju: niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia ze spektrum autyzmu, ADHD, zaburzenia mowy i komunikacji, specyficzne zaburzenia uczenia się czytania i pisanania. Zaburzenia emocjonalne: zaburzenia nastroju występujące u dzieci, zaburzenia lękowe, zaburzenia przywiązania. Zaburzenia związane ze stresem i traumą. Zaburzenia seksualności u dzieci. Zaburzenia związane ze zdrowiem somatycznym. Analiza wybranych trudności, ważnych z punktu widzenia nauczyciela, w tym korzystanie z nowych technologii przez najmłodszych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): prawidłowości związane z rozwojem psychicznym okresu dzieciństwa i możliwe zaburzenia występujące w tym obszarze, w tym psychologiczne koncepcje zaburzeń psychicznych; czynniki ochronne i czynniki ryzyka związane z nieprawidłowościami

pojawiającymi się w okresie dzieciństwa; podstawy psychologicznej diagnozy klinicznej i pracy pomocowej z dziećmi i ich rodzinami.

Umiejętności (potrafi): zidentyfikować przejawy różnych zaburzeń psychicznych występujących w okresie dzieciństwa; rozpoznać potencjalne przeszkody dla prawidłowego funkcjonowania dziecka w środowisku przedszkolnym i szkolnym; określić jakiego rodzaju wsparcie psychospołeczne jest potrzebne dzieciom zmagającym się z różnymi trudnościami w rozwoju psychicznym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z innymi specjalistami w celu podjęcia wspólnego działania na rzecz dziecka; wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej w swojej działalności zawodowej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

A.4. Psychologiczne i pedagogiczne podstawy nauczania dzieci języka obcego

Cel kształcenia: Zapoznanie z teoriami dotyczącymi akwizycji języka i uczenia się języka obcego przez dziecko, a także z podstawowymi pedagogicznymi zasadami nauczania dzieci języka obcego.

Treści merytoryczne: Ogólna charakterystyka rozwoju dzieci w młodszym wieku szkolnym. Tradycyjne metody nauczania w nauczaniu początkowym. Nauczanie języka obcego dzieci w młodszym wieku szkolnym. Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna. Kompetencja językowa i kompetencja komunikacyjna a funkcje języka. Neurofizjologiczne podłoże języka. Język a myślenie. Środki dydaktyczne wykorzystywane w nauczaniu dzieci. Psycho-rozwojowe uwarunkowania wczesnej edukacji językowej. Kompetencje językowe uczniów klas I – III. Rozwój sprawności receptywnych we wczesnoszkolnym nauczaniu języków obcych. Sprawność mówienia produktywnego we wczesnoszkolnej edukacji językowej. Trudna sztuka czytania w języku obcym w pierwszym etapie kształcenia. Twórcze i odtwórcze aspekty wczesnego nabywania sprawności pisania w języku obcym. Diagnoza i ocena postępów uczniów na lekcjach języka obcego w edukacji wczesnoszkolnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawy nauczania dzieci języków obcych w oparciu o psychologiczne teorie rozwoju i pedagogiczne zasady dotyczące wczesnoszkolnej edukacji językowej.

Umiejętności (potrafi): wskazać psychologiczne i pedagogiczne czynniki mające wpływ na dostosowanie sposobu nauczania języka obcego odpowiednio do potrzeb dzieci w młodszym wieku szkolnym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): praktycznego zastosowania teorii i zasad, jakie nabył w trakcie poznawania psychologicznych i pedagogicznych podstaw nauczania dzieci języka obcego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

II - B. Przygotowanie merytoryczne nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkoły podstawowej, jako przygotowanie do integracji treści nauczania

B.1. Język polski

Cel kształcenia: Pogłębienie wiedzy merytorycznej o współczesnym języku polskim, niezbędnej do planowania i działań edukacyjnych na poziomie wczesnej edukacji w zakresie edukacji polonistycznej. Zapoznanie ze współczesnymi pojęciami i tendencjami rozwojowymi polszczyzny. Doskonalenie umiejętności w zakresie poprawnego posługiwania się językiem w mowie i w piśmie, kształtowanie wrażliwości językowej i kultury słowa.

Treści merytoryczne: Język jako najważniejsze narzędzie kulturowe. Język i jego funkcje. Sytuacja języka ogólnopolskiego i problemy jego rozwoju. Główne cechy języka ogólnopolskiego XX wieku. Charakterystyka współczesnego systemu językowego polszczyzny i jego podsystemów w ujęciu funkcjonalnym. Mówienie i pisanie jako kluczowe umiejętności językowe. Komunikacja językowa – szanse i ograniczenia. Język a tekst, podział tekstów według różnych kryteriów. Semantyczne i formalne kryteria oceny tekstów pisanych, przykłady analizy i oceny różnego typu tekstów na poziomie wczesnej edukacji. Poznawanie przez dzieci języka w świetle wybranych teorii. Podstawy fonetyki, powstawanie głosek, cechy artykulacyjne i akustyczne samogłosek i spółgłosek, zjawiska fonotaktyki w potoku mowy ludzkiej, zasady akcentowania obowiązujące w języku polskim. Wprowadzenie do morfologii, analiza

morfemowa wyrazów. Fleksja, podstawowe pojęcia, analiza fleksyjna, ćwiczenia w typowych i nietypowych odmianach różnych części mowy. Słowotwórstwo, podstawowa terminologia podsystemu słowotwórczego, ćwiczenia w rozpoznawaniu różnych rodzajów formantów (prefiks, sufiks, interfiks); sposoby bogacenia języka. Ćwiczenia w doskonaleniu wypowiedzi ustnej i pisemnej. Styl i jego odmiany, analiza stylistycznej wartości środków językowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): funkcjonalne posługiwanie się pojęciami z zakresu wiedzy o języku; metody analizy, oceny i interpretacji tekstów językowych pisanych przez dzieci jako wytworów kultury, a także zasady komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłócenia.

Umiejętności (potrafi): funkcjonalnie posługiwać się pojęciami z zakresu wiedzy o języku; dokonać analizy i interpretacji tekstów pisanych przez dzieci w odniesieniu do zjawisk kulturowych; wyróżniać wśród zjawisk językowych kategorie prymarne i sekundarne odpowiednie dla dziecka w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym; wypowiadać się w mowie i w piśmie w sposób klarowny, spójny i precyzyjny, konstruując rozbudowane ustne i pisemne wypowiedzi na określone temat; zaplanować działania na rzecz własnego rozwoju wiedzy i umiejętności językowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): autorefleksji nad dyspozycjami i posiadanymi kompetencjami merytorycznymi do wspierania dzieci lub uczniów w zakresie rozwoju języka polskiego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.2. Język obcy

B.2.1. Fonetyka i gramatyka praktyczna języka angielskiego

Cel kształcenia: Przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu fonetyki i gramatyki języka angielskiego. Podniesienie kompetencji w zakresie wymowy angielskiej i znajomości gramatyki języka angielskiego. Wypracowanie nawyku samodzielnej pracy nad wymową i znajomością gramatyki angielskiej.

Treści merytoryczne: Wstęp do przedmiotu, podstawowa terminologia z zakresu fonetyki i gramatyki. Fonetyka artykulacyjna: dźwięki mowy i ich produkcja. Transkrypcja IPA. System fonologiczny języka angielskiego: spółgłoski. System fonologiczny języka angielskiego: samogłoski. Czasy gramatyczne (omówienie, rodzaje czasowników, formy osobowe i bezosobowe, czasowniki nieregularne, użycie czasów w zdaniach czasowych i warunkowych, przysłówki w zdaniach czasowych. Reguły fonologiczne – angielskie alofony. Formy mocne i słabe. Angielskie dyftongi i tryftongi. Aspekty mowy łączonej. Podstawy intonacji. Tworzenie mowy zależnej. Zastosowanie strony biernej. Tworzenie zdań typu I had my phone stolen. Zastosowanie zdań warunkowych. Konstrukcje typu I wish. Czasowniki modalne. Konstrukcje wymagające inwersji podmiotu i operatora. Wprowadzenie symboli fonetycznych. Angielskie samogłoski. Artykulacja oraz zapis fonetyczny. Ćwiczenie wymowy: spółgłoski /p/ /b/, /t/ /d/, /k/ /g/; samogłoski /i:/ /ɪ/, /e/ /a/, /ʌ/ i /ɑ:/, /ɒ/ i /ɔ:/. Ćwiczenie zastosowania czasów teraźniejszych, czasów przeszłych i czasów perfektywnych. Sposoby wyrażania przyszłości. Ćwiczenie wymowy angielskich dyftongów: [eɪ] i [aɪ], [ɔɪ] i [aʊ] oraz [əʊ], [ɪə] i [eə]. Akcent główny oraz poboczny. Użycie rytmu i intonacji w kontekście. Akcent w wyrazach złożonych. Wymowa form gramatycznych (czasy teraźniejsze i przeszłe). Słabe i mocne formy wyrazów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia z zakresu fonetyki i gramatyki praktycznej języka angielskiego; bardziej zaawansowane zagadnienia z zakresu fonetyki i gramatyki praktycznej języka angielskiego.

Umiejętności (potrafi): praktycznie zastosować podstawową wiedzę dotyczącą fonetyki i gramatyki praktycznej języka angielskiego; praktycznie zastosować zaawansowaną wiedzę dotyczącą fonetyki i gramatyki praktycznej języka angielskiego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań w zakresie stałego rozwijania swojej wiedzy i umiejętności.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.2.2. Czytanie i pisanie w języku angielskim

Cel kształcenia: Przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu technik czytania ze zrozumieniem i pisania w języku angielskim. Podniesienie kompetencji w zakresie czytania i pisania w języku angielskim. Wypracowanie nawyku samodzielnej pracy nad doskonaleniem tych dwu umiejętności.

Treści merytoryczne: Podstawowe techniki czytania ze zrozumieniem: czytanie w celu zrozumienia ogólnego sensu (skimming); wyszukiwania szczegółowych informacji (scanning); dopasowywania (matching) zdań lub akapitów do tekstu z lukami; porządkowania akapitów (ordering); przewidywania (predicting) o czym jest tekst na podstawie tytułu i ewentualnie podtytułu lub ilustracji; Znajdowanie właściwych odpowiedzi (multiple choice questions). Podstawowe informacje dotyczące pisania w języku angielskim: interpunkcja angielska, zasady pisowni angielskiej, użycie wyrazów łączących zdania i akapity. Zaawansowane techniki czytania ze zrozumieniem: technika „znajdź drogę”, technika serii ilustracji, technika uzupełniania tabeli, technika eliminacji wyrazów zbędnych oraz technika zdań prawdziwych i fałszywych. Sposoby pisania wstępów, rozwinięć i zakończeń (wypracowań, opracowań, innych typów tekstów angielskich), sposoby pisania akapitów i dłuższych tekstów. Ćwiczenie praktyczne i rozwijanie podstawowych technik czytania ze zrozumieniem (skimming, scanning, matching, ordering, predicting, multiple choice questions). Ćwiczenie pisania słów wg zasad pisowni angielskiej. Ćwiczenie pisania zdań angielskich z poprawną interpunkcją oraz odpowiedniego użycia słów łączących zdania i akapity Ćwiczenie praktyczne i rozwijanie zaawansowanych technik czytania ze zrozumieniem („znajdź drogę”, serii ilustracji, uzupełniania tabeli, eliminacji wyrazów zbędnych, zdań prawdziwych i fałszywych). Ćwiczenie pisania wstępów, rozwinięć i zakończeń oraz akapitów i dłuższych tekstów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia z zakresu czytania i pisania w języku angielskim.

Umiejętności (potrafi): praktycznie zastosować wiedzę dotyczącą czytania i pisania w języku angielskim.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań w zakresie stałego rozwijania swojej wiedzy i umiejętności.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.2.3. Konwersacje w języku angielskim

Cel kształcenia: Rozwój kompetencji komunikacyjnej w języku angielskim poprzez udoskonalanie sprawności mówienia, słuchania i umiejętności socjokulturowych; poszerzanie angielskiego słownictwa; kształcenie umiejętności konwersacji w języku angielskim z dziećmi lub uczniami w kontekście przedszkolnym i szkolnym na tematy dotyczące dnia codziennego, wycieczek, pogody, bajek, zabaw; kształcenie umiejętności konwersacji w języku angielskim na tematy związane z działalnością pedagogiczną.

Treści merytoryczne: Wykorzystanie języka angielskiego w następujących sytuacjach komunikacyjnych: przedstawianie oraz zapoznawanie się z innymi; inicjowanie rozmowy; pytanie i wyrażanie swoich preferencji; opisywanie i porównywanie ludzi, przedmiotów, ilustracji, zwierząt; praktyczne zastosowanie storytellingu w pracy z dziećmi; wyrażanie własnej opinii i pytanie o opinię innych; argumentowanie; podejmowanie decyzji; dawanie rad, sugerowanie i reagowanie na sugestie; relacjonowanie sytuacji nawykowych, przejściowych, przeszłych i przyszłych dotyczących kontekstu szkolnego oraz działalności pedagogicznej; wykorzystanie strategii zapobiegających zakłóceniom komunikacyjnym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe wyrażenia w języku angielskim umożliwiające komunikację oraz strategie zapobiegające zakłóceniom komunikacyjnym w tym języku.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się sprawnościami w zakresie mówienia i słuchania w języku angielskim w rozmowach z dziećmi na tematy codzienne oraz z dorosłymi w zakresie zagadnień pedagogicznych; zaplanować pracę własną nad rozwojem sprawności mówienia w języku angielskim.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): porozumiewania się z osobami z doświadczeniem migracyjnym oraz pochodzącymi z środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym w celu integrowania społeczności szkolnej.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

B.2.4. Kultura w krajach anglojęzycznych

Cel kształcenia: Zapoznanie z wybranymi elementami kultury w krajach anglojęzycznych oraz zachęcenie do samodzielnego pogłębiania wiedzy na temat wyżej wymienionej kultury; kształtowanie umiejętności wykorzystania elementów kulturowych w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Treści merytoryczne: Wybrane aspekty kultury krajów anglojęzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ukształtowania geograficznego, systemów politycznych, systemów edukacyjnych, sportu, filmu (w szczególności kina dla dzieci), teatru, literatury (w szczególności dziecięcej) oraz muzyki popularnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe informacje na temat kultury krajów obszaru anglojęzycznego ze szczególnym uwzględnieniem ukształtowania geograficznego, systemów politycznych, systemów edukacyjnych, sportu, filmu (w szczególności kina dla dzieci), teatru, literatury (w szczególności dziecięcej) oraz muzyki popularnej.

Umiejętności (potrafi): wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje

z zakresu literatury, kultury i historii krajów anglojęzycznych w celu wykorzystania na zajęciach języka angielskiego oraz rozwoju zainteresowań uczniów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykorzystywania wiedzy na temat kultury i sztuki krajów anglojęzycznych do nauczania tolerancji oraz zrozumienia różnorodności kultur i zachowań na świecie.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.3. Matematyka

Cel kształcenia: Rozwinięcie wiedzy o strukturach matematycznych. Budowanie kompetencji konstruktywistycznych w odkrywaniu znaczeń matematycznych. Budowanie narzędzi rozwiązywania zadań nietypowych.

Treści merytoryczne: Podstawowe pojęcia matematyczne w różnych kontekstach. Wiedza matematyczna, myślenie matematyczne. Rozwiązywanie problemów matematycznych. Uzasadnianie osobistych koncepcji matematycznych. Analiza zagadnień matematycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): programową wiedzę matematyczną, narzędzia myślenia matematycznego.

Umiejętności (potrafi): odkrywać prawidłowości matematyczne, tworzyć problemy matematyczne.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w grupie, planowania własnego rozwoju kompetencji matematycznych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.4. Edukacja społeczno-przyrodnicza

Cel kształcenia: Poszerzanie zasobu wiedzy na temat procesów i zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i społeczno-kulturowym. Rozwijanie umiejętności obserwowania i analizowania zjawisk natury przyrodniczej i społecznej. Rozwijanie umiejętności dostrzegania i rozumienia wzajemnych związków między światem przyrody i światem społecznym. Kształtowanie postawy przyjaznej środowisku.

Treści merytoryczne: Pojęcie i składniki środowiska przyrodniczego. Bogactwo i różnorodność świata przyrody. Wzajemne powiązania między elementami środowiska przyrodniczego. Pogoda, klimat, mikroklimat. Fenologiczne, klimatyczne i astronomiczne pory roku. Zjawiska fizyczne i chemiczne w przyrodzie. Zmiany ziemskiego klimatu – przyczyny, modele rozwoju, konsekwencje. Społeczne, filozoficzne i kulturowe aspekty ochrony środowiska naturalnego. Historia cywilizacji i wynalazków, znaczące odkrycia i podróże geograficzne. Problemy społeczne, ekonomiczne i polityczne współczesnego świata. Społeczeństwo obywatelskie i jego rola w państwie demokratycznym. Życie w wybranych ekosystemach lądowych i wodnych. Miejsce Ziemi w Układzie Słonecznym, ruch obiegowy i obrotowy Ziemi, zaćmienie Słońca i Księżyca. Składniki pogody, przyrządy służące do ich pomiaru, kalendarz pogody. Właściwości substancji i ich mieszanin. Zjawiska elektryczne i magnetyczne; dźwięk i światło. Budowa i

funkcjonowanie organizmu człowieka. Piramida żywienia, racjonalne odżywianie się, zdrowy styl życia.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): powiązanie edukacji dzieci w przedszkolu i w szkole z procesami i zjawiskami zachodzącymi w środowisku przyrodniczym i społeczno-kulturowym.

Umiejętności (potrafi): obserwować zjawiska natury społecznej i przyrodniczej, poszukiwać i przetwarzać informacje na ich temat i wykorzystywać w sytuacjach edukacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania działań na rzecz ciągłego doskonalenia siebie i swoich kompetencji zawodowych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.5. Informatyka

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami i pojęciami występującymi w pracy z komputerem, zrozumienie zasad działania i sposobów wykorzystywania komputera oraz oprogramowania użytkowego, a także przygotowanie do świadomego wykorzystywania narzędzi technologii informacyjnej w celu poszukiwania, wykorzystywania i przetwarzania informacji pochodzących z różnych źródeł oraz w celu rozwiązywania problemów pojawiających się w toku studiów, w pracy zawodowej nauczyciela oraz w pracy z dziećmi i uczniami.

Treści merytoryczne: Podstawowe pojęcia i zasady informatyki z zakresu, w jakim ma ona zastosowanie w pracy z dziećmi lub uczniami; podstawy użytkowania komputera i wyszukiwania informacji, rola IT w procesie dydaktycznym i samokształceniowym; podstawowe zasady związane z projektowaniem algorytmów oraz ich realizacją przy użyciu komputera; zasady organizacji i funkcjonowania urządzeń elektronicznych, komputerów i sieci komputerowej oraz ich wykorzystania; społeczne aspekty informatyki i jej zastosowań, wpływ informatyki na rozwój społeczeństwa oraz zagrożenia w świecie wirtualnym; prawo autorskie a technologia informacyjna; uwarunkowania zawodowego rozwoju z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej i informatyki. Nabycie praktycznych umiejętności wykorzystywania narzędzi technologii informacyjnej i programów użytkowych w pracy zawodowej nauczyciela oraz w pracy z dziećmi i uczniami, a także w celu samodzielnego realizowania zadań wynikających z toku studiów: zagadnienia z zakresu posługiwania się aplikacjami komputerowymi w celu nabycia umiejętności logicznego i algorytmicznego myślenia, modelowania rzeczywistych sytuacji, wyszukiwanie informacji z różnych źródeł, ich gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania poprzez użycie metod i technik wywodzących się z informatyki.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia i zasady informatyki z zakresu, w jakim ma ona zastosowanie w pracy z dziećmi lub uczniami; zasady modelowania rzeczywistych sytuacji i reprezentowania danych, gromadzenia danych i ich przetwarzania; zasady projektowania algorytmów oraz ich realizacji przy użyciu komputera; zasady organizacji i funkcjonowania urządzeń elektronicznych, komputerów i sieci komputerowej oraz ich wykorzystania; społeczne aspekty informatyki i jej zastosowań, wpływu informatyki na rozwój społeczeństwa oraz zagrożenia w świecie wirtualnym; uwarunkowania zawodowego rozwoju z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej i informatyki oraz komputerowe programy edukacyjne przeznaczone dla najmłodszych uczniów.

Umiejętności (potrafi): poszukiwać, gromadzić i przetwarzać informacje, a także wykorzystywać je

w krytyczny sposób; rozwiązywać problemy wymagające zastosowania technologii informacyjnej poprzez dobór i odpowiednie wykorzystanie właściwych narzędzi informatycznych

i oprogramowania; zaprojektować i uruchomić na komputerze prosty algorytm; zaprojektować prostą, funkcjonalną bazę danych; ocenić walory użytkowe komputerowego programu edukacyjnego; zorganizować bezpieczne środowisko pracy z komputerem.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykorzystywania technologii informacyjnej w swojej pracy zawodowej oraz w procesie dydaktycznym i samokształceniowym; ciągłego dokształcania się i podnoszenia swoich kompetencji w tym zakresie; świadomego wykorzystywania cudzej

własności intelektualnej oraz poszanowania autorskiego prawa do oprogramowania, a także zapewnienia bezpieczeństwa dzieci bądź uczniów znajdujących się pod jego opieką.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.6. Plastyka

Cel kształcenia: Zapoznanie z pedagogicznymi podstawami kształcenia plastycznego umożliwiającymi jego umiejscowienie w systemie wszechstronnego rozwoju dziecka; zapoznanie z wybranymi koncepcjami i modelami edukacji plastycznej; ukształtowanie umiejętności tworzenia przekazów wizualnych, analizy twórczości dziecięcej w celu wspierania samodzielnej aktywności plastycznej oraz skutecznego działania na rzecz upowszechniania sztuk pięknych; wzmocnienie umiejętności plastycznych.

Treści merytoryczne: Identyfikowanie treści z zakresu edukacji plastycznej w podstawie programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Określanie fazy rozwoju twórczości plastycznej i analiza wybranych wytworów plastycznych. Kształtowanie nawyków biernego i czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym poprzez uczestnictwo w wystawach oraz ich organizowanie. Formy rozwijania wrażliwości estetycznej uczniów. Praktyczne zastosowanie wiedzy o środkach wyrazu artystycznego w pracach plastycznych. Tworzenie przekazów wizualnych w podstawowych technikach plastycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): cechy charakterystyczne twórczości dziecięcej w zakresie plastyki, jej osobowe i środowiskowe uwarunkowania; podstawy teorii estetyki i kultury i jej zastosowanie w edukacji plastycznej dziecka lub ucznia oraz jej powiązania z teorią wychowania; wybrane modele i koncepcje edukacji plastycznej w Polsce i na świecie.

Umiejętności (potrafi): zaprojektować przekaz wizualny dostosowany do okoliczności i możliwości percepcyjnych dziecka oraz przedstawiać środki wyrazu artystycznego w wybranych technikach plastycznych; projektować środowisko szkolne wspierające wrażliwość estetyczną uczniów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przekonującego działania na rzecz upowszechniania sztuk pięknych; inspirowania dzieci lub uczniów do samodzielnej aktywności plastycznej i dzielenia się jej efektami.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.7. Muzyka

Cel kształcenia: Przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu wiedzy o muzyce, kulturze muzycznej i edukacji muzycznej. Kształtowanie umiejętności posługiwania się językiem muzyki na potrzeby edukacyjne.

Treści merytoryczne: Zajęcia organizacyjne – podstawowe elementy utworu muzycznego. Muzyka artystyczna. Muzyka ludowa/etniczna i popularna. Kultura muzyczna – współczesne problemy i wyzwania. Edukacja muzyczna – cele, treści, formy aktywności muzycznej (wprowadzenie). Literatura muzyczna do klas I-III szkoły podstawowej – wybrane przykłady. Zajęcia organizacyjne – 5 form aktywności muzycznej (wprowadzenie). Piosenka i jej wykorzystanie na etapie wczesnej edukacji. Elementy rytmiki Dalcroze'owskiej. Słuchanie muzyki – muzyka programowa (elementy utworu muzycznego). Aktywne słuchanie muzyki – gra na instrumentach i tworzenie muzyki. Nuty, wartości rytmiczne, pauzy, klucze. Trójdźwięki, akordy, gamy. Prezentacje wybranych utworów z podkreśleniem ich walorów muzyczno-tekstowych oraz edukacyjnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodykę wykonywania zadań – normy, procedury

i dobre praktyki stosowane w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej; znaczenie i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci.

Umiejętności (potrafi): identyfikować i rozbudzać zainteresowania dzieci lub uczniów oraz odpowiednio dostosowywać sposoby i treści kształcenia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): formowania właściwych zachowań i postaw dzieci lub uczniów, w tym wobec kultury i sztuki; budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

B.8. Technika

Cel kształcenia: Zapoznanie z założeniami, celami i treściami kształcenia ogólnotechnicznego dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz kształtowanie umiejętności projektowania różnorodnych działań technicznych dziecka. W trakcie zajęć studenci zdobędą umiejętności planowania pracy, doboru i wykorzystania narzędzi i materiałów, a także właściwego przygotowania stanowiska pracy oraz zachowania zasad bezpieczeństwa podczas jej wykonywania.

Treści merytoryczne: Cele i zadania edukacji technicznej w kształceniu zintegrowanym; analiza podstawy programowej w zakresie edukacji technicznej w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym; sytuacja dziecka w świecie współczesnej techniki – edukacja techniczna jako źródło informacji i wiadomości o świecie, myśli technicznej i nowoczesnych technologiach; rozwijanie sprawności technicznych dziecka poprzez wykonywanie różnych prac wytwórczych; zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny podczas pracy oraz organizacji stanowiska pracy; koncepcje i modele edukacji technicznej w Polsce i na świecie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): założenia, cele i treści kształcenia ogólnotechnicznego dzieci lub uczniów; sytuację dziecka w świecie współczesnej techniki; cechy charakterystyczne twórczości dziecięcej w zakresie techniki, jej osobowe i środowiskowe uwarunkowania; współczesne koncepcje i modele edukacji technicznej w Polsce i na świecie.

Umiejętności (potrafi): popularyzować podstawy wiedzy technicznej wśród dzieci lub uczniów; zapewnić warunki bezpieczeństwa dzieci lub uczniów w otoczeniu techniki; zademonstrować umiejętność rozwiązywania praktycznych problemów związanych z techniką.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): promocji zasad bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi; fachowego wspierania zainteresowania dzieci lub uczniów techniką.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

B.9. Wychowanie fizyczne

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi pojęciami, strukturą oraz piśmiennictwem z zakresu kultury fizycznej. Uzyskanie wiedzy i umiejętności do samodzielnego prowadzenia zajęć z elementami gier i zabaw zespołowych oraz sportów indywidualnych.

Treści merytoryczne: Nauka i doskonalenie umiejętności technicznych i taktycznych w następujących dyscyplinach sportowych do wyboru: piłka siatkowa, piłka nożna, koszykówka, badminton, tenis stołowy, tenis, unihokej, gimnastyka, różne formy aerobiku i ćwiczeń fizycznych z muzyką oraz ćwiczeń na siłowni. Atletyka terenowa i lekkoatletyka, turystyka rowerowa i kajakowa, łyżwiarstwo, narciarstwo alpejskie, pływanie. Podnoszenie sprawności fizycznej. Przekazywanie wiedzy na temat przepisów w poszczególnych dyscyplinach sportu oraz korzyści zdrowotnych w wyniku uprawiania kultury fizycznej. Zdobywanie umiejętności organizowania czasu wolnego w aktywny sposób.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pozytywny wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka oraz sposoby podtrzymania zdrowia i sprawności fizycznej; sposoby organizacji indywidualnych zajęć o charakterze rekreacyjnym.

Umiejętności (potrafi): wykonywać ćwiczenia ruchowe przydatne w podnoszeniu sprawności fizycznej oraz w rekreacyjnym uprawianiu wybranej dyscypliny; bezpiecznie korzystać z obiektów i urządzeń sportowych oraz sędziować rywalizację w rekreacyjnej formie uprawianej dyscypliny.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współdziałania z innymi uczestnikami zajęć, szybkiego komunikowania się oraz odpowiedzialności za wykonywanie wyznaczonych zadań.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

B.10. Edukacja zdrowotna

B.10.1. Podstawy edukacji zdrowotnej

Cel kształcenia: Przekazanie wiedzy na temat zdrowia, czynników je warunkujących, profilaktyki najczęstszych chorób i zaburzeń oraz zagadnień dotyczących promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Zwiększenie zainteresowania własnym zdrowiem i uwrażliwienie ich na zdrowie pacjentów poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Treści merytoryczne: Podstawowa terminologia związana z edukacją zdrowotną i promocją zdrowia. Czynniki warunkujące zdrowie i zdrowy styl życia. Koncepcje i podstawy teoretyczne edukacji zdrowotnej. Edukacja zdrowotna w promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): przedmiot zainteresowania edukacji zdrowia i podstawowe pojęcia z zakresu omawianego przedmiotu; czynniki psychofizyczne oraz społeczne warunkujące prawidłowy bądź zaburzony stan zdrowia człowieka.

Umiejętności (potrafi): poprawnie wnioskować na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł; zastosować wiedzę w sytuacjach konfrontacji ze zjawiskami typowymi, ale też w sytuacjach wymagających indywidualnego podejścia; zidentyfikować i poddać analizie czynniki natury psychofizycznej wpływające na zachowanie zdrowia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wyznaczenia priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

B.10.2. Pierwsza pomoc przedmedyczna

Cel kształcenia: Rozwijanie podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub/i życia ludzkiego zwłaszcza dzieci w palcówkach edukacyjnych.

Treści merytoryczne: Definicja, cele i zakres udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Prawne uwarunkowania udzielania pierwszej pomocy. Zasady postępowania na miejscu zdarzenia. Postępowanie z poszkodowanym. Postępowanie w przypadku bólu w klatce piersiowej. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i u dzieci. Pierwsza pomoc w: omdleniu, drgawkach, hiperglikemii i hipoglikemii, porażeniu prądem, hipotermii i udarze cieplnym. Zasady wstępnego zaopatrzenia ran i złamań na miejscu wypadku. Pierwsza pomoc w oparzeniach i odmrożeniach. Postępowanie w przypadku chorego z podejrzeniem udaru mózgu. Pierwsza pomoc w zatruciach.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu rozwój człowieka w cyklu życia w aspekcie biologicznym, psychologicznym oraz społecznym, zwłaszcza w okresie dzieciństwa; zasady udzielania pierwszej pomocy.

Umiejętności (potrafi): generować rozwiązania konkretnych problemów i modelować przebieg ich rozwiązania; skutecznie udzielać pierwszej pomocy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): systematycznego uzupełniania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności, do krzewienia postawy dbałości o zdrowie.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

B.11. Edukacja historyczna i regionalna

Cel kształcenia: Wyposażenie w zasób podstawowej wiedzy z zakresu edukacji historycznej i regionalnej w szkole i przedszkolu. Rozwijanie wiedzy o historii Polski w powiązaniu z historią regionu i mikrohistorią. Uświadomienie wagi dziedzictwa regionalnego dla szkolnej edukacji historycznej. Odkrywanie elementów tradycji regionalnej i rodzinnej; implementowanie ich do pracy szkoły.

Treści merytoryczne: Edukacja historyczna i regionalna – pojęcia, rodzaje, cele, zadania; Warmia i Mazury – dziedzictwo przeszłości i współczesności, analiza problematyki dotyczącej historii regionu z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-geograficznych i społeczno-kulturowych, małe ojczyzny i wybitni ich przedstawiciele; legendy Warmii i Mazur, mikrohistoria Kortowa.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): wybrane zagadnienia dotyczące edukacji historycznej i regionalnej oraz międzykulturowej.

Umiejętności (potrafi): pracować w środowiskach zróżnicowanych pod względem regionalnym, kulturowym, przy wykorzystaniu kompetencji międzykulturowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): formowania właściwych zachowań i postaw dzieci lub uczniów wobec historii i tradycji regionalnej, w tym troski o swoją "małą ojczyznę"; promowania postawy otwartości w stosunku do osób pochodzących z różnych środowisk.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

III - C. Wspieranie rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym

C.1. Podstawy wiedzy o dzieciństwie i kulturze dziecięcej

Cel kształcenia: Zapoznanie z kulturowymi i społecznymi uwarunkowaniami dzieciństwa. Wyposażenie w wiedzę o kulturze kreowanej przez dzieci. Poznanie i refleksyjny osąd twórczości dorosłych dla dzieci w zakresie literatury, filmu, ilustracji, zabawek. Kształcenie umiejętności wykorzystywania kultury dziecięcej w procesie dydaktycznym w szkole.

Treści merytoryczne: Koncepcje dziecka i dzieciństwa (Childhood Studies) i ich uwarunkowania kulturowe i społeczne. Przełom w podejściach do badań nad dzieckiem i dzieciństwem. Dziecięce kultury rówieśnicze i ich charakterystyka w obszarach: współpraca i przyjaźnie, autonomia i kontrola; konflikty i zróżnicowanie. Folklor dziecięcy jako praktyka bycia w świecie. Działania dorosłych na rzecz wspierania i rozwijania kultury dziecięcej. Mediatyzacja dzieciństwa. Zanikanie dzieciństwa. Dzieciństwo jako wytwór kultury. Przestrzenie i miejsca dzieciństwa. Dzieci z obszarów biedy i zaniedbań kulturowych. Dziecko odmienne kulturowo w Polsce. Dzieciństwo waloryzowane migracją Globalizacja dzieciństwa. Wytwory kultury dziecięcej a edukacja. Dziecko-obywatel. Partycypacja dziecięca.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): koncepcje dziecka i dzieciństwa (Childhood Studies) i ich uwarunkowania kulturowe i społeczne; dziecięce kultury rówieśnicze; rolę kultury dla kształtowania osobowości dziecka; interdyscyplinarne zagadnienia dobrostanu dziecka.

Umiejętności (potrafi): analizować i diagnozować zjawiska społeczne i kulturowe służące edukacji dziecka, procesom kształtowania osobowości i przekazywania wartości; formułować i opracowywać strategie uprzystępniania dzieciom dzieł sztuki, wartościowych twórców kultury opracowanych z myślą o dzieciach.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): refleksji, w tym krytycznej oceny, odnośnie do poziomu swojej wiedzy i umiejętności z zakresu problematyki dzieciństwa; budowania więzi w środowisku dziecka z różnymi podmiotami i wykorzystywania jakości kultury do budowania jego tożsamości; uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego w zakresie partycypacji dziecięcej w edukacji wczesnoszkolnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

C.2. Edukacja międzykulturowa

Cel kształcenia: Zapoznanie ze źródłami, założeniami, koncepcjami, subdyscyplinami oraz metodami edukacji międzykulturowej – w odniesieniu do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej; kształtowanie: kompetencji międzykulturowych i orientacji na dialog międzykulturowy; umiejętności dostrzegania i przeciwdziałania przypadkom dyskryminacji i rasizmu; wrażliwości na problemy łamania praw człowieka (dziecka), praw obywatelskich oraz zasad demokracji.

Treści merytoryczne: U źródeł edukacji międzykulturowej – wielokulturowość, etniczność, integracja. Stereotypy i uprzedzenia. Pogranicze i tożsamość (między)kulturowa. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce, imigranci i uchodźcy – kierunki polityki oświatowej. Edukacja wielokulturowa a edukacja międzykulturowa. Podstawy aksjologiczne, subdyscypliny i metody edukacji międzykulturowej. Międzykulturowość i kryzys demokracji w XXI wieku – problemy i wyzwania. „Uciążliwa teraźniejszość” – nacjonalizm, populizm i propaganda medialna. Edukacja międzykulturowa na etapie wczesnej edukacji – subdyscypliny i kompetencje międzykulturowe oraz komunikacyjne nauczyciela wczesnej edukacji. Bajki i czytanki międzykulturowe – analiza wybranych przykładów pod kątem ich walorów edukacyjnych. Scenariusze zajęć międzykulturowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w sposób pogłębiony zagadnienie edukacji międzykulturowej w kontekście pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej – również w kontekście edukacji obywatelskiej, a także sposoby realizacji zasad dialogu międzykulturowego oraz integracji z mniejszościami narodowymi i etnicznymi, osobami z dysfunkcjami, mniejszościami seksualnymi, ludźmi marginesu lub subkulturami.

Umiejętności (potrafi): efektywnie pracować w środowiskach zróżnicowanych pod względem kulturowym i etnicznym oraz z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym, w tym z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem, wykorzystując kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk oraz kultur i o różnej kondycji emocjonalnej, ekonomicznej i społecznej; dialogowego rozwiązywania konfliktów (również na tle kulturowym, etnicznym, religijnym, politycznym) oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej oraz poza nimi.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

C.3. Media w świecie dziecka

Cel kształcenia: Poszerzanie wiedzy z zakresu edukacji medialnej i współczesnych teorii dzieciństwa. Motywowanie jednostki do rozwijania kompetencji w zakresie poznawania współczesnych form funkcjonowania dzieci w świecie mediów. Wzbudzanie kreatywności w zakresie podejmowania działań mających na celu rozwijania świadomości medialnej dzieci. Wspieranie w podejmowaniu inicjatyw polegających na adaptacji do zmieniających się warunków i sytuacji.

Treści merytoryczne: Podstawowe terminy i zjawiska w zakresie teorii mediów, medioznawstwa i edukacji medialnej. Specyfika i historia mediów i nowych mediów. Nowe media jako element przemian społeczno-kulturowych. Udział mediów w świecie dziecka – przemiany w zakresie dzieciństwa. Modele edukacyjne w cyfrowych czasach. Media jako wyzwanie edukacyjne – szkoła w obliczu hegemonii nowych mediów. Pokolenia – kontrasty pomiędzy imigrantami i tubylcami przestrzeni cyfrowej. Typologia pokoleń. Uczenie się w epoce cyfrowej – współczesne teorie i koncepcje. Dziecko i media – reklamy dla dzieci i z udziałem dzieci, bajki dla dzieci, gry dla dzieci. Dziecięca komunikacja internetowa. Projektowanie zajęć dla dzieci z zakresu edukacji medialnej. Przykłady zastosowań dydaktyki cyfrowej w wybranych modelach edukacyjnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe terminy i zjawiska z zakresu teorii mediów, medioznawstwa i edukacji medialnej; historię mediów i charakterystykę wybranych środków masowego przekazu; wybrane współczesne teorie dzieciństwa oraz różnice między pokoleniami warunkowane oddziaływaniem mediów; podstawowe zjawiska zachodzące w świecie dziecka implikowane działaniem mediów.

Umiejętności (potrafi): zastosować przyswojone wiadomości z zakresu teorii mediów i edukacji medialnej podczas projektowania zajęć dla dzieci rozwijających ich świadomość medialną; dokonać analizy zjawisk występujących w komunikacji dziecięcej w Internecie; dokonać krytycznej analizy tendencji zachodzących w świecie współczesnych dzieci implikowanych działaniem mediów; przygotować prezentację multimedialną poświęconą krytycznej analizie współczesnych bajek dla dzieci.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współdziałania w zespole; budowania własnego warsztatu pracy nauczyciela wczesnej edukacji w zakresie kultury edukacji medialnej; konsekwentnego wykorzystania pozyskanych informacji w celu zaspokojenia potrzeb i spełnienia uznanych powinności; podejmowania ustawicznego trudu mającego na celu adaptację do zastanych warunków.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

C.4. Wykład monograficzny

Cel kształcenia: Pogłębienie wiedzy na temat procesów zachodzących w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w kontekście ogólnej wiedzy o naukach pedagogicznych. Pogłębienie umiejętności krytycznego podejścia do poznanych teorii, zapoznanie z autorskimi badaniami i twórczymi rozwiązaniami pedagogicznymi prowadzącego wykład.

Treści merytoryczne: Teoria inteligencji wielorakich Howarda Gardnera – możliwości i ograniczenia zastosowania w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej; realizacja założeń teorii w praktyce edukacyjnej. Wspieranie rozwoju ucznia zdolnego – uwarunkowania i konteksty rozwijania zdolności, uczeń zdolny w klasie szkolnej – wyzwania dla nauczyciela i rodziców. Rozwój muzyczny dziecka w związku z rozwojem pozostałych sfer rozwoju – badania własne i porównawcze.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu cechy człowieka jako twórcy kultury i podmiotu konstytuującego struktury społeczne oraz zasady ich funkcjonowania ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy na temat biologicznych, psychologicznych i filozoficznych podstaw rozwoju, kształcenia i wychowania dziecka.

Umiejętności (potrafi): przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację wybranych procesów i zjawisk oświatowych z zastosowaniem twórczej metody oceny ich znaczenia w procesie historyczno-kulturowym i edukacyjnym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uznania znaczenia nauk pedagogicznych dla rozwoju jednostki i prawidłowych więzi w środowiskach społecznych; zdobywania wiedzy z zakresu studiowanej dyscypliny naukowej i budowania warsztatu pracy pedagoga.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

C.5. Gra na instrumentach szkolnych

Cel kształcenia: Opanowanie podstaw gry na dzwoneczkach, flażoletach i fletach prostych. Odczytanie i realizacja prostych zapisów nutowych wybranych piosenek dziecięcych i prostych utworów instrumentalnych.

Treści merytoryczne: Ćwiczenia praktyczne w zakresie opanowania podstaw gry na dzwoneczkach/flecie prostym/flażoletce (technika i aparat gry). Czytanie zapisu nutowego (wartości rytmiczne, wysokości nut), zagadnienia interpretacyjne (dynamika, agogika, artykulacja, sonorystyka, frazowanie), podstawy metodyki nauki gry na instrumentach.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): sposoby i techniki gry na instrumentach szkolnych i czytania nut w kontekście wykonywania utworów muzycznych, a także sposoby ich wykorzystania w procesie edukacji; podstawy metodyczne nauki gry.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać uzdolnienia muzyczne dzieci; planować i przeprowadzać zajęcia z gry na instrumentach dostosowane do ich możliwości; w sposób zindywidualizowany oceniać osiągnięcia poszczególnych uczniów; rozpoznawać i rozwijać zainteresowania muzyczne poszczególnych dzieci poprzez naukę gry na instrumentach i odpowiedni dobór repertuaru; skutecznie animować zajęcia zespołowe dzieci poprzez grę na instrumentach szkolnych, stawianie przed nimi wspólnych zadań; wykorzystywać potencjał tkwiący w zajęciach muzycznych w kontekście działań muzykoterapeutycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania nowych wyzwań związanych z obszarem gry na instrumentach muzycznych; kształtowania właściwych postaw dzieci wobec kultury muzycznej, angażowania ich w proces stopniowego poznawania i wartościowania tej kultury.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

C.6. Literatura dla dzieci

Cel kształcenia: Przygotowanie do realizacji edukacji polonistycznej na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Zapoznanie z wybranymi problemami z zakresu historii literatury dla dzieci i jej gatunków. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i etycznej w przestrzeni sztuki słowa. Przygotowanie do wykorzystania literatury dziecięcej w procesie edukacji i wychowania dzieci. Zapoznanie z morfologią W. Proppa, jako sposobem poszerzania horyzontów w pracy z dziećmi.

Treści merytoryczne: Literatura dla dzieci w ujęciu historycznym. Gatunki literatury dla dzieci. Ustalenia metodyczne do pracy w zakresie języka i mowy dzieci. Rola bajki i baśni. Morfologia bajki według W. Proppa. Tekst narracyjny jako unowocześniona i zmodyfikowana bajka. Opowiadanie jako forma wypowiedzi. Legendy jako tekst narracyjny. Rola literatury szkolnej kl. I – konstrukcja bajki "Kopciuszek"; kl. II – konstrukcja rozdziałów książki "Kubus Puchatek"; kl. III – konstrukcja książki "O Psie, który jeździł koleją". Związki literatury dla dzieci z folklorem. Poezja dla dzieci. Czasopisma dla dzieci.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): główne pojęcia z zakresu literatury dziecięcej, przykłady klasycznej i współczesnej literatury dla dzieci, morfologię bajek W. Proppa; w pogłębionym stopniu oddziaływanie literatury na odbiorcę/czytelnika i jej związek z rozwojem i edukacją dzieci.

Umiejętności (potrafi): kompetentnie posługiwać się podstawowymi pojęciami teoretycznymi i znajomością tekstów w celu doboru i wykorzystania środków i metod pracy z literaturą dla dzieci w działalności edukacyjnej w przedszkolu oraz edukacji wczesnoszkolnej; krytycznie dobierać, analizować i interpretować teksty literackie w zależności od zainteresowań i potrzeb dziecięcych odbiorców, rozbudzić zainteresowania literackie i czytelnicze dzieci poprzez dobór odpowiedniej, wartościowej literatury.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): aktywnego korzystania w pracy zawodowej z dorobku kultury w postaci literatury pięknej, uwzględniając potrzeby dzieci, do dbałości o właściwe podejście dzieci i uczniów do literatury jako dorobku kulturowego; jako dorosły pośrednik działać z rozwagą, profesjonalizmem i dojrzałością między dzieckiem a dziełem literackim, wprowadzając dzieci/uczniów w świat wartości.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

C.7. Edukacja finansowa dziecka

Cel kształcenia: Rozwijanie kompetencji finansowych oraz umiejętność konstruowania zajęć finansowych dla dzieci.

Treści merytoryczne: Poznanie podstawowych pojęć finansowych oraz procesów ekonomicznych Organizowanie sytuacji finansowych pozwalających na konstruowanie przez uczniów na lekcjach znaczeń finansowo-ekonomicznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia finansowe i ekonomiczne oraz ich związek z matematyką.

Umiejętności (potrafi): tworzyć scenariusze lekcyjne; tworzyć środowisko uczące dla edukacji finansowej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wspólnej pracy i okazywania szacunku dla odmiennych opinii.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

C.8. Wychowawcze aspekty pracy z dzieckiem

Cel kształcenia: Wyposażenie w wiedzę i umiejętności dotyczące wybranych metod i form pracy z dzieckiem o SPE.

Treści merytoryczne: Optymalne strategie wychowawcze dostosowane do potrzeb edukacyjnych dzieci: z niesprawnością intelektualną; z niepełnosprawnościami ruchowymi; niewidomych i słabo widzących; niesłyszących i słabo słyszących; z autyzmem; z niepełnosprawnością sprzężoną, z chorobami przewlekłymi; z poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się; ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; wybitnie zdolnymi; w specyficznej aktualnej sytuacji egzystencjalnej (np. w żałobie). Komunikaty blokujące porozumienie się podmiotów edukacji (dziecka i nauczyciela); osądy moralne a sądy wartościujące w procesie komunikacji. Rozpoznawanie i wyrażanie swoich (nauczyciela-terapeuty) oraz dzieci uczuć i potrzeb – jako klucz do porozumienia się. 4 komponenty pomocne w kontakcie z drugą osobą – stosowanie modelu PBP M. Rosenberga; praca z rodzicami dzieci o SPE; Dziecko krzywdzone - diagnoza, interwencja. Specjalne potrzeby edukacyjne dziecka w kontekście indywidualnym i grupowym. Kategorie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych i optymalne strategie wychowawcze dostosowane do ich potrzeb. Założenia teorii M. Rosenberga Porozumienie bez Przemocy z wykorzystaniem praktycznym w sytuacjach konfliktowych pomiędzy dziećmi, rodzicami a nauczycielami, dzieckiem a rodzicem, nauczycielem a dzieckiem. Wskazówki do pracy z dzieckiem o SPE. Dziecko ze SPE a postawy wychowawcze rodziców. Rozpoznawanie dziecka krzywdzonego i możliwości pomocy. Grupa rówieśnicza wobec dziecka z SPE. Rozpoznawanie i wykorzystywanie potencjału dziecka ze SPE.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rozwój człowieka w cyklu życia w aspekcie jego specjalnych potrzeb edukacyjnych; rolę nauczyciela terapeuty dzieci w różnych placówkach edukacyjnych i instytucjach wspierających rozwój dzieci.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki i psychologii do analizowania i interpretowania problemów pedagogicznych; wykorzystywać podstawową wiedzę na temat motywów i wzorców ludzkich zachowań.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne dotyczące ucznia.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

C.9. Strategie stymulowania rozwoju i aktywizacji dziecka

Cel kształcenia: Zapoznanie ze strategią rozwoju dziecka; zapoznanie z koncepcjami stymulowania rozwoju dziecka; wyposażenie w umiejętności praktyczne związane z budowaniem warsztatu pracy nauczyciela w zakresie aktywizowania dziecka oraz stymulowania jego rozwoju.

Treści merytoryczne: Koncepcje rozwoju dziecka, strategie stymulowania rozwoju dziecka, strategie aktywizacji dziecka w koncepcjach edukacyjnych (systemy dydaktyczne, metody, formy, środki dydaktyczne), programy budowania strategii stymulowania rozwoju i aktywizacji dziecka. Warsztaty konstruowania strategii rozwoju i aktywizacji dziecka.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): koncepcje rozwoju dziecka i wynikające z nich strategie stymulowania oraz ich wartości aplikacyjne; w pogłębionym stopniu metodykę konstruowania strategii stymulowania rozwoju i aktywizacji dziecka i dobre praktyki stosowane w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej w tym obszarze; rolę innowacji pedagogicznych wynikających z przyjętych strategii stymulowania i rozwoju dziecka w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do projektowania własnych działań edukacyjnych; zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci lub uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, i konieczność tworzenia indywidualnych strategii stymulowania rozwoju.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać indywidualne potrzeby rozwojowe dzieci lub uczniów; projektować strategie stymulowania rozwoju adekwatnie do potrzeb dzieci; wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania (stymulowania rozwoju i aktywizacji dziecka), z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci lub uczniów oraz grupy; dobierać środki oraz metody adekwatnie do wybranych strategii rozwoju i aktywizacji dziecka; identyfikować i rozbudzać zainteresowania dzieci lub uczniów adekwatnie do przyjętych strategii rozwoju i aktywizacji dziecka; posługiwać się wiedzą w zakresie koncepcji rozwoju i aktywizacji dziecka poprzez analizowanie, interpretowanie i projektowanie działań edukacyjnych; rozwijać kompetencje kluczowe dzieci lub uczniów, w zakresie samodzielnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów w zakresie podejmowanych strategii rozwoju i aktywizacji dziecka; zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego w zakresie projektowania strategii rozwoju i aktywizacji dziecka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań zawodowych oraz indywidualnych

i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie strategii rozwoju i aktywizacji dziecka; projektowania działań pedagogicznych służących stymulowaniu aktywności poznawczej dziecka i ma świadomość wartości takich działań; przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej podczas projektowania strategii stymulowania i rozwoju dziecka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

C.10. Współpraca z rodzicami i środowiskiem

Cel kształcenia: Zapoznanie z problematyką relacji rodziców ze szkołą, modelami współpracy szkoły z rodzicami i środowiskiem, wyposażenie w narzędzia pracy nauczyciela niezbędne do projektowania współpracy z rodzicami i środowiskiem.

Treści merytoryczne: Rodzina jako środowisko rozwoju dziecka; rodzina jako środowisko wychowawcze; postawy rodzicielskie i ich konsekwencje w rozwoju dziecka; relacje między rodzicami a szkołą; kultura rodzicielska w szkole; modele współpracy z rodzicami i środowiskiem; programy współpracy z rodzicami i środowiskiem.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu środowisko wychowawcze rodziny, jego specyfikę i procesy w nich zachodzące oraz zasady współpracy instytucji edukacyjnych z rodziną; procesy komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłócenia w obszarze współpracy rodziny z placówkami edukacyjnymi.

Umiejętności (potrafi): projektować działania pedagogiczne, w tym planować programy współpracy szkoły i przedszkola z rodzicami, dokonać analizy modeli teoretycznych dotyczących współpracy z rodzicami i środowiskiem.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): porozumiewania się z rodzicami, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej, opartej o wzajemne zaufanie atmosfery dla komunikacji z rodzicami; rozpoznawania specyfiki środowiska rodzinnego oraz jego wpływu na funkcjonowanie dzieci lub uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra dzieci lub uczniów i tych środowisk, dokonywania wyboru strategii współpracy z rodzicami i środowiskiem, podejmowania wyzwań zawodowych w obszarze współpracy z rodzicami i środowiskiem pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

C.11. Technologie informatyczne we wspieraniu rozwoju dziecka

Cel kształcenia: Zapoznanie z możliwościami wykorzystywania technologii informatycznych w celu wspierania rozwoju dziecka, przedstawienie sposobów wykorzystania komputera, oprogramowania i narzędzi technologii informacyjnej do celów dydaktycznych poprzez wspieranie rozwoju myślenia dzieci, kształtowanie wartości oraz rozwój procesów takich jak myślenie, wyobraźnia, percepcja, uwaga, pamięć i mowa, rozwijanie świadomości odnośnie do korzyści i zagrożeń wynikających z kontaktu dzieci z narzędziami technologii informacyjnej.

Treści merytoryczne: Sposoby wykorzystania narzędzi technologii informacyjnej w pracy z dzieckiem oraz rola komputera w procesie dydaktycznym, praktyczne aspekty teorii pedagogicznych, takich m.in. jak: konstruktywizm, konstrukcjonizm, dekonstrukcjonizm, konektywizm, które odnoszą się do nauczania i uczenia się na najniższym poziomie edukacyjnym oraz do integracji informatyki i technologii informacyjnej z innymi edukacjami na tym poziomie; wykorzystanie nowych technologii w celu lepszego uczenia się, podstawy wiedzy na temat możliwości wykorzystania różnych aplikacji w celu tworzenia materiałów dydaktycznych i edukacyjnych. Wykorzystanie różnego rodzaju aplikacji w celu samodzielnego tworzenia określonych narzędzi (materiałów dydaktycznych i testów edukacyjnych) stosowanych w pracy nauczyciela i w trakcie zajęć z dziećmi, zapoznanie się z możliwościami oferowanymi przez darmowe oprogramowanie dostępne w sieci Internet (programy i gry edukacyjne wspomagające rozwój dziecka).

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): możliwość wykorzystywania komputera i narzędzi technologii informacyjnych w pracy z dziećmi, zagrożenia i korzyści wynikające z ich wykorzystywania, a także trendy rozwoju współczesnej technologii i związane z nimi nowe perspektywy w zakresie kształcenia i rozwoju dziecka.

Umiejętności (potrafi): rozwijać i udoskonalać swój warsztat pracy nauczyciela wzbogacając go poprzez stosowanie różnorodnych aplikacji i programów komputerowych; poznawać nowe metody kształcenia, pojawiające się wraz z rozwojem nowych technologii, ocenić ich przydatność w swojej pracy i ewentualnie wykorzystywać w własnej pracy dydaktycznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykorzystywania technologii informacyjnej w swojej pracy zawodowej oraz w procesie dydaktycznym i samokształceniowym; świadomej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności; ciągłego dokształcania się i podnoszenia swoich kompetencji zawodowych i osobistych.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

C.12. Warsztaty fakultatywne: szachy

Cel kształcenia: Zdobywanie podstawowych umiejętności niezbędnych do gry w szachy; ćwiczenie umiejętności logicznego myślenia, planowania, strategii, przestrzegania zasad gry fair play oraz umiejętności podejmowania decyzji; poznawanie metod nauczania gry w szachy.

Treści merytoryczne: Nauka gry w szachy z uwzględnieniem umiejętności logicznego myślenia, planowania, strategii, przestrzegania zasad gry fair play oraz umiejętności podejmowania decyzji. Podstawowe umiejętności niezbędne do gry w szachy: zapoznanie się z szachownicą, poznanie nazw i funkcji figur, zapoznanie się z terminami: szach, mat, pat, roszada, bicie w przelocie, przemiana, otwarcie szachowe.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): główne zasady obowiązujące podczas gry w szachy (obserwacja zachowań studenta podczas ćwiczeń).

Umiejętności (potrafi): poruszać się poszczególnymi figurami po szachownicy (obserwacja zachowań studenta podczas ćwiczeń); zaplanować strategię gry i reagować na ruchy przeciwnika (obserwacja zachowań studenta podczas ćwiczeń).

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w grupie.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

C.12. Warsztaty fakultatywne: taniec

Cel kształcenia: Nauka i doskonalenie kroków i figur polskich tańców narodowych i regionalnych; nauka i doskonalenie różnych technik tanecznych; rozwijanie umiejętności z zakresu nauczania tańca dzieci w przedszkolu i szkole podstawowej.

Treści merytoryczne: Nauka podstawowych elementów techniki wolnej, techniki tańca klasycznego, współczesnego, jazzowego; nauka i doskonalenie kroków i figur parowych i parowo-zespołowych polskich tańców narodowych: poloneza, krakowiaka, oberka, kujawiaka, mazura; ćwiczenia muzyczno-ruchowe rozwijające koordynację i kondycję fizyczną tancerzy; nauka i doskonalenie kompozycji tanecznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe kroki polskich tańców ludowych; zasady organizowania zajęć tanecznych dla dzieci i rozwijania kompetencji twórczych w tym zakresie.

Umiejętności (potrafi): zatańczyć tańce ludowe i zachęcić dzieci do tańczenia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zachęcania i motywowania dzieci do tańca.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

C.12. Warsztaty fakultatywne: drama w edukacji

Cel kształcenia: Uświadomienie roli dramy jako metody edukacyjnej. Rozwijanie kreatywności w organizowaniu procesu edukacyjnego.

Treści merytoryczne: Drama jako metoda wychowania i nauczania. Techniki dramowe w pracy z dziećmi. Zasady organizacji zajęć z wykorzystaniem dramy. Zadania dramowe jako sposób odkrywania i rozwoju własnych kompetencji i potencjału twórczego studentów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pojęcie dramy, jej techniki i teoretyczne podstawy organizacji zajęć dramowych.

Umiejętności (potrafi): ocenić przydatność i wykorzystywać techniki dramowe w różnych sytuacjach edukacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści; uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

C.12. Warsztaty fakultatywne: teatr dziecięcy

Cel kształcenia: Wprowadzenie do procesu nauczania zabaw teatralnych i dramy jako nowej formy wyrazu artystycznego i twórczego sposobu poszukiwania nowych sposobów ekspresji.

Treści merytoryczne: Ćwiczenia z zakresu techniki: a/ mówienia – artykulacja, dykcja, akcent wyrazowy, akcent logiczny, oddech; b/ ruchu. Interpretacja dowolnego wiersza w teatryku lalkowym, żywym obrazie, teatrze obrazów. Adaptacja wybranego wiersza, bajki, opowiadania na inscenizację. Inscenizacja przygotowanego opowiadania, bajki, wiersza: praca nad ruchem, tworzenie oprawy plastycznej. Gry dramowe.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): znaczenie teatru i dramy; teatralne i dramowe środki warsztatowe w stopniu niezbędnym do realizacji własnych projektów; struktury społeczne i instytucje życia

społecznego oraz zachodzące między nimi relacje istotne z punktu widzenia procesów edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych i animacyjnych.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać gry, zabawy, piosenkę i ruch w pracy pedagogicznej; nawiązać współpracę z innymi osobami oraz instytucjami w ramach realizacji zadań animacyjnych; pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, w tym rolę lidera, koordynatora; dokonać wyboru tekstów literackich i wykorzystać je na zajęciach z elementami teatru, dokonać adaptacji tekstów literackich na inscenizację wykorzystując różne techniki.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy; budowania relacji opartych na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesów edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych i animacyjnych oraz środowiskiem społecznym; kształtowania umiejętności pracy i współdziałania w zespole, współdecydowania i współodpowiedzialności za grupę.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

IV - D. Podstawy dydaktyki nauczania zintegrowanego w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej

D.1. Podstawy edukacji w przedszkolu

Cel kształcenia: Zdobycie wiedzy na temat systemu wychowania przedszkolnego w Polsce i pedagogicznych aspektów funkcjonowania przedszkola oraz przygotowanie do organizowania środowiska przedszkolnego jako środowiska edukacyjnego.

Treści merytoryczne: System wychowania przedszkolnego w Polsce w świetle obowiązujących aktów prawnych. Środowisko przedszkolne jako środowisko uczenia się. Strategie edukacyjne na poziomie przedszkolnym. Integracja w edukacji przedszkolnej. Budowanie jakości i ewaluacja pracy przedszkola. Organizacja pracy przedszkola w świetle prawa oświatowego. Podstawa programowa jako fundament pracy pedagogicznej przedszkola. Teoretyczno-metodyczne założenia konstruowania programu pracy pedagogicznej przedszkola, analiza wybranych programów wychowania przedszkolnego. Pojęcie kompetencji kluczowych i możliwość ich kształtowania na poziomie przedszkolnym. Indywidualizacja w edukacji przedszkolnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu system edukacji przedszkolnej w Polsce oraz cele i organizację instytucji wychowania przedszkolne; organizację procesu edukacyjnego w instytucjach wychowania przedszkolnego, uwzględniającą specyfikę uczenia się i inne właściwości rozwojowe dzieci w wieku przedszkolnym.

Umiejętności (potrafi): analizować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne związane z edukacją przedszkolną oraz projektować wybrane sytuacje edukacyjne z wykorzystaniem wiedzy psychologiczno-pedagogicznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w zespole, pełniąc w nim różne role; korzystania z różnych źródeł wiedzy, z zachowaniem zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

D.2. Zintegrowane projekty edukacyjne w szkole z praktyką

Cel kształcenia: Wzbogacenie warsztatu pracy nauczyciela o założenia metody projektów, wyposażenie w umiejętności konstruowania projektów.

Treści merytoryczne: Koncepcje nauczania i ich przemiany, koncepcje integracji w nauczaniu, projekt jako metoda pracy we wczesnej edukacji, strategie pracy nad projektem. Uczestniczenie w projekcie edukacyjnym, teoretyczne założenia metody projektów, historia, przemiany, warianty metody projektów, opracowanie własnych projektów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu alternatywnych formy edukacji polegające na stosowaniu metody projektów w nauczaniu; w pogłębionym stopniu metodykę wykonywania zadań w ramach metody projektu i dobre praktyki stosowania projektu edukacyjnego w przedszkolu i szkole; rolę innowacji pedagogicznych polegających na nauczaniu metodą projektów w przedszkolu i szkole, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy.

Umiejętności (potrafi): projektować i prowadzić działania pedagogiczne z zastosowaniem metody projektów; wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania adekwatne do metody projektów; dobierać, tworzyć, testować i modyfikować formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi adekwatnie do metody projektów; identyfikować i rozbudzać zainteresowania dzieci lub uczniów oraz odpowiednio dostosowywać sposoby i treści kształcenia stosując metodę projektów, rozwijać kompetencje kluczowe dzieci, w szczególności kreatywność, krytyczną refleksję i umiejętność samodzielnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów stosując metodę projektów; skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych dzieci lub uczniów charakterystycznych dla metody projektów, tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci lub uczniów do nauki i pracy nad sobą stosując metodę projektów, skutecznie wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjną w przygotowaniu metody projektów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): poszukiwania nowych metod pracy z dziećmi, w tym metody projektów; tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej związanej z metodą projektów; podejmowania wyzwań zawodowych związanych z planowaniem i prowadzeniem projektów edukacyjnych, pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról związanych z realizacją projektów edukacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

V - E. Metodyka poszczególnych typów edukacji z uwzględnieniem sposobów integrowania wiedzy i umiejętności dzieci lub uczniów

E.1. Metodyka edukacji polonistycznej z praktyką

Cel kształcenia: Kształtowanie refleksyjnego stosunku do edukacji językowej dziecka. Rozwijanie podstawowych umiejętności nauczycielskich dotyczących planowania dydaktycznego i organizacji pracy uczniów klas I-III w zakresie edukacji polonistycznej. Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy i interpretacji działań pedagogicznych z zakresu kształcenia językowego dzieci.

Treści merytoryczne: Zadania edukacji polonistycznej w przedszkolu i klasach młodszych szkoły podstawowej w świetle podstawy programowej. Podejścia do nauki czytania, aspekty, mankamenty szkolnej nauki czytania. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych dziecka. Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w zakresie lingwistycznym i komunikacyjnym. Kontakt dziecka z dziełem literackim (poezja, lektura), rodzaje przekładu. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań czytelniczych u dzieci. Kształtowanie umiejętności wypowiadania się na piśmie na etapie wczesnoszkolnym. Obecne i zaniedbane formy stylistyczne w edukacji dzieci. Rozwijanie kreatywności dziecka w zakresie działań językowych, bariery. Zakres alfabetyzacji w przedszkolu a nauka czytania i pisania w klasie pierwszej. Praca z tekstem literackim – czytanka, lektura. Podawcze i użytkowe formy wypowiedzi w klasach początkowych, ćwiczenia kompozycyjne. Nauka ortografii i interpunkcji. Kształcenie pojęć gramatycznych. Ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne i syntaktyczne w klasach I-III. Dramatyzacje w nauczaniu języka dzieci. Twórczość dziecięca. Gry i zabawy dydaktyczne w polonistycznej edukacji dzieci. Analiza pakietów edukacyjnych i oferty medialnej dla dzieci. Obserwacja szkolnej edukacji polonistycznej dziecka w wybranych zakresach. Projektowania zajęć.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): sposoby wykorzystywania wiedzy teoretycznej dotyczącej nauki o języku i edukacji kulturowo-literackiej oraz metodycznej do projektowania zajęć w zakresie edukacji polonistycznej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej; spersonalizowane strategie edukacyjne ukierunkowane na rozwijanie umiejętności pisania i czytania; sposoby rozwijania zainteresowań czytelniczych i wykorzystywania różnych typów tekstów w pracy z dziećmi lub uczniami.

Umiejętności (potrafi): skutecznie poprowadzić naukę czytania; rozbudzić w uczniach pasję czytelniczą; dostosować sposób uczenia języka do specyficznych potrzeb ucznia; planować działania wspierające wypowiadanie się dzieci na piśmie; przedstawiać zadania problemowe do danego tekstu.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywności w projektowaniu zajęć dydaktycznych dotyczących wybranych zagadnień dydaktycznych; odpowiedzialnego projektowania i wykonywania działań pedagogicznych; współdziałania w zespole; zachowania krytycyzmu w wyrażaniu opinii na temat efektów własnej pracy indywidualnej oraz na temat pracy zespołowej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.2. Metodyka nauczania języka angielskiego z praktyką

Cel kształcenia: Zapoznanie ze specyfiką i prawidłowością uczenia się; stylami i strategiami uczenia się i nauczania; rola ucznia i nauczyciela w procesie kształcenia. Zapoznanie z zasadami i technikami nauczania wszystkich sprawności językowych przy jednoczesnym wykorzystywaniu różnorodnych pomocy audiowizualnych podwyższających atrakcyjność i efektywność lekcji. Zapoznanie ze sposobami kontroli wyników nauczania poprzez stosowanie testów, ich rodzajów, sposobu ich konstruowania i ogólnymi zasadami ich przeprowadzania, poprawiania błędów i oceniania.

Treści merytoryczne: Podstawowe informacje na temat konwencjonalnych i niekonwencjonalnych metod nauczania języków obcych. Cele i efekty oceniania kształtującego. Wiedza teoretyczna z zakresu tworzenia testów i testowania. Role nauczyciela i ucznia w procesie edukacji językowej. Typy i techniki przeprowadzania testów, sposoby oceniania uczniów, sposoby rozwijania aktywności uczniów i ich samodzielności oraz systematyczności w uczeniu się. Sposoby urozmaicenia lekcji poprzez stosowanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych, gier i zabaw językowych czy piosenek. Kształtowanie nawyków korzystania z różnych źródeł wiedzy (książki, Internet). Uwarunkowania sukcesu i niepowodzenia w uczeniu się oraz rola praktyki i doksztalcenia się nauczycieli.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): różne typy i techniki przeprowadzania testów, sposoby oceniania uczniów, sposoby rozwijania aktywności uczniów i ich samodzielności oraz systematyczności w uczeniu się; sposoby urozmaicenia lekcji poprzez stosowanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych, gier i zabaw językowych, czy piosenek; metody kształtowania wśród uczniów nawyków prawidłowego korzystania z różnych źródeł wiedzy (książki, Internet); rolę praktyki zawodowej; potrzebę doksztalcenia się nauczycieli; podstawowe informacje na temat konwencjonalnych i niekonwencjonalnych metod nauczania języków obcych.

Umiejętności (potrafi): wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z zakresu wybranych dyscyplin (np. językoznawstwa, literatury, kultury i historii kraju studiowanej specjalności, glottodydaktyki lub translatoryki) z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie studiowanej dyscypliny, ciągłego doksztalcenia się zawodowego i rozwoju osobistego, samooceny własnych kompetencji, w tym kompetencji komunikacyjnej i doskonalenia umiejętności w tym zakresie; wyznaczania kierunku własnego rozwoju i kształcenia.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.3. Metodyka edukacji matematycznej z praktyką

Cel kształcenia: Tworzenie konstruktywistycznych kompetencji dydaktycznych.

Treści merytoryczne: Kompetencje dydaktyczne nauczyciela i ich związek z konstruowaniem pojęć matematycznych przez uczniów. Scenariusze zajęć matematycznych i ich analiza dydaktyczna i merytoryczna, analiza sposobu tworzenia języka matematycznego i jego używania, prowadzenie kilku godzin zajęć.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): związki psychologii poznawania dziecka z rozwojem myślenia matematycznego; główne wskaźniki konstruktywistycznej edukacji matematycznej.

Umiejętności (potrafi): tworzyć scenariusze z uwzględnieniem aktywności i samodzielności poznawczej uczniów; analizować ćwiczenia proponowane uczniom pod względem możliwości odkrywania i nadawania przez uczniów znaczeń matematycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wspólnej pracy badawczej nad problemami matematycznymi.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.4. Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej z praktyką

Cel kształcenia: Zdobywanie wiedzy na temat założeń i metodyki edukacji społecznej i przyrodniczej na początkowym etapie kształcenia. Zrozumienie potrzeby wiązania procesu edukacyjnego z wiedzą osobistą uczniów. Rozwijanie umiejętności projektowania i organizowania sytuacji edukacyjnych dotyczących funkcjonowania uczniów w świecie społecznym i przyrodniczym.

Treści merytoryczne: Założenia edukacji społeczno-przyrodniczej na początkowym etapie kształcenia – cechy, istota, cele i treści. Konstrukttywistyczne podejście w edukacji społeczno-przyrodniczej. Problemy ochrony środowiska w edukacji przyrodniczej. Uczenie się w przyrodzie, o przyrodzie i dla przyrody. Edukacja społeczna w klasach początkowych. Analiza treści edukacji środowiskowej w klasach początkowych. Metody, formy i organizacja edukacji przyrodniczej. Doświadczenia, eksperymenty i obserwacje zjawisk fizycznych, chemicznych i przyrodniczych. Turystyka i krajoznawstwo w edukacji młodszych uczniów. Obszary i sposoby poznawania środowiska społecznego przez dzieci. Analiza przykładów dobrych praktyk edukacyjnych. Projektowanie zajęć związanych z treściami przyrodniczymi i społecznymi.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): założenia teoretyczne oraz rozwiązania metodyczne w zakresie kształcenia społeczno-przyrodniczego na początkowym etapie kształcenia.

Umiejętności (potrafi): dokonać wyboru metod i strategii organizacyjnych służących realizacji zadań dydaktycznych w obszarze edukacji środowiskowej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania działań zmierzających do rozwijania u dzieci postawy szacunku wobec ludzi i przyrody.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.5. Metodyka edukacji informatycznej i posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną

Cel kształcenia: Przygotowanie do samodzielnego prowadzenia, planowania i organizowania zajęć z zakresu edukacji informatycznej i posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną w przedszkolu i klasach I-III. Poznanie metod nauczania, form pracy i środków dydaktycznych pozwalających samodzielnie konstruować zajęcia informatyczne w nauczaniu zintegrowanym oraz sposoby kształtowania u uczniów zdolności algorytmicznego rozwiązywania problemów i myślenia komputacyjnego.

Treści merytoryczne: Historia i rozwój informatyki i edukacji informatycznej; cele i treści edukacji informatycznej w nauczaniu zintegrowanym, podstawa programowa w zakresie umiejętności informatycznych dla przedszkola i w klasach I-III; kompetencje informatyczne nauczyciela; zasady i metody prowadzenia zajęć komputerowych z dziećmi, wykorzystanie programów komputerowych w pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym; wprowadzenie do nauki rozwiązywania problemów i programowania, mające zastosowanie na różnych przedmiotach; myślenie komputacyjne, zasady bezpiecznej pracy z wykorzystaniem komputera i Internetu oraz propagowanie odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych. Posługiwanie się aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji; kształtowanie umiejętności logicznego myślenia i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, w tym logicznego i algorytmicznego myślenia oraz programowania sposoby integrowania zajęć edukacji informatycznej z innymi aktywnościami.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): znaczenie celowego i właściwego posługiwania się przez uczniów typowymi aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji; znaczenie stwarzania sytuacji problemowych w otoczeniu uczniów, które uczniowie modelują i rozwiązują, tworząc algorytm, odtwarzając go poza komputerem oraz realizując w wersji komputerowej; rolę rozwijania u uczniów umiejętności programowania w środowisku blokowo-wizualnego języka programowania; rolę integrowania zajęć edukacji informatycznej z aktywnościami wizualnymi,

sluchowymi i kinestetycznymi; znaczenie promowania i kształtowania u uczniów postawy obywatelskiej i prospołecznej oraz odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych.

Umiejętności (potrafi): zapoznać uczniów z typowymi aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji; stworzyć sytuację problemową, w której uczniowie modelują i rozwiązują zadanie, tworząc algorytm, odtwarzając go poza komputerem oraz realizując w wersji komputerowej; integrować zajęcia informatyczne z innymi zajęciami.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): promowania postawy odpowiedzialnego zachowania w świecie mediów cyfrowych; inspirowania uczniów do kreatywności i rozwoju myślenia komputacyjnego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.6. Metodyka edukacji plastycznej

Cel kształcenia: Kształtowanie umiejętności stosowania różnorodnych technik i technologii plastycznych oraz sposobów dostosowania ich do pracy z dziećmi. Zdobycie kompetencji w obszarze tworzenia i dostosowywania warsztatu artystycznego do wieku i możliwości podopiecznych. Zapoznanie ze specyfiką twórczości rysunkowej dziecka i jej cech charakterystycznych dla poszczególnych etapów rozwoju oraz z podstawami wiedzy na temat metodyki zajęć plastycznych podczas edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Umiejętność czytania i wartościowania aktywności twórczej dziecka. Rozwijanie potencjału artystycznego poprzez samodzielną twórczość. Rozbudzanie zainteresowania sztuką poznawania jej języka i docenienia jej funkcji rozwojowych i społecznych. Motywowanie do świadomego uczestnictwa w wydarzeniach artystycznych, poprzez kontakt z dziełami sztuki i pogłębianiem wiedzy o sztuce.

Treści merytoryczne: Zagadnienia z zakresu metodyki wychowania plastycznego. Sposoby organizacji pracy w pracowni plastycznej z uwzględnieniem wieku i możliwości uczniów. Zasady konstruowania planów metodycznych w odniesieniu do najważniejszych zagadnień i umiejętności plastycznych dzieci. Zasady bezpieczeństwa podczas zajęć artystycznych. Zagadnienia z zakresu historii sztuki i sztuki współczesnej. Czytanie komunikatów wizualnych. Świadome posługiwanie się środkami wyrazu artystycznego z wykorzystaniem podstawowych technik i technologii plastycznych: rysunku, grafiki, malarstwa, form przestrzennych. Dobieranie warsztatu artystycznego do zagadnień i problemów plastycznych odpowiednich dla kolejnych etapów rozwoju dziecka. Planowanie i przygotowanie zajęć plastycznych z uwzględnieniem specyfiki warsztatowej i technologicznej. Poszukiwanie inspiracji do rozbudzania aktywności twórczej. Prezentowanie i komentowanie własnej twórczości. Poznawanie związków sztuki z otaczającą rzeczywistością.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): specyfikę rozwoju twórczości rysunkowej i aktywności twórczej dziecka; podstawowe techniki plastyczne i podstawowe pojęcia dotyczące konstrukcji dzieła, podstawowe zasady bezpieczeństwa pracy w pracowni plastycznej; znaczenie artystycznej ekspresji i autokreacji na wszystkich etapach rozwoju.

Umiejętności (potrafi): przygotować zajęcia artystyczne dostosowane do wieku i możliwości dziecka oraz dopasować do nich optymalny warsztat plastyczny; posługiwać się materiałami i narzędziami plastycznymi; w oparciu o własną wiedzę i doświadczenie rozbudzić w podopiecznych twórczą pasję i zainteresowanie sztuką; dostrzec i świadomie zastosować, podczas aktu twórczego, konstrukcję dzieła plastycznego oraz je zinterpretować.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczestniczenia w życiu kulturalnym i artystycznym oraz inspirowania dzieci do tego typu aktywności; zachęcania dzieci do twórczości artystycznej mając świadomość jej znaczenia w procesie rozwoju; dzielenia się refleksjami na temat dzieł sztuki; pogłębiania wiedzy i poszerzania kompetencji.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.7. Metodyka edukacji muzycznej z praktyką

Cel kształcenia: Zapoznanie z celami, formami aktywności muzycznej oraz treściami edukacji muzycznej na etapie przedszkola i klas I-III z uwzględnieniem potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka; kształtowanie umiejętności stymulowania aktywności i twórczości

muzycznej dzieci na etapie wczesnej edukacji oraz integrowania muzyki z innymi przedmiotami/dziedzinami sztuki.

Treści merytoryczne: Rozwój muzyczny dziecka – zdolności i uzdolnienia muzyczne, muzykalność. Cele i treści edukacji muzycznej oraz formy aktywności muzycznej na etapie przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej. Płaszczyzny porozumienia między muzyką i innymi dziedzinami sztuki. Tematyczne i metodyczne planowanie lekcji oraz problem oceny na lekcjach muzyki. Sylwetka nauczyciela muzyki. Ćwiczenia oddechowe, dykcyjne głosu oparte na materiale piosenki. Sposoby uczenia piosenki ze słuchu, przy pomocy nut i z nut. Tworzenie akompaniamentu do piosenek, umuzycznianie wierszy i opowiadań z wykorzystaniem naturalnych efektów perkusyjnych oraz instrumentów perkusyjnych. Aktywne słuchanie muzyki. Projektowanie zajęć z szerokim wykorzystaniem form aktywności muzycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodykę edukacji muzycznej – cele, treści, normy, procedury i dobre praktyki stosowane w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej; znaczenie i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabaw muzycznych, muzyczno-ruchowych i innych form aktywności muzycznej w procesie wychowywania i kształcenia dzieci.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania w zakresie edukacji muzycznej, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci lub uczniów oraz grupy; dobrać, tworzyć, testować i modyfikować piosenki i instrumentalne utwory muzyczne oraz metody i formy aktywności muzycznej adekwatnie do celów wychowania i kształcenia muzycznego; integrować treści muzyczne z innymi przedmiotami.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): formowania właściwych zachowań i postaw dzieci lub uczniów wobec kultury i sztuki muzycznej; budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające diagnozowaniu i rozwijaniu zainteresowań muzycznych dzieci/uczniów oraz efektywności edukacyjnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.8. Metodyka edukacji technicznej

Cel kształcenia: Przygotowanie do samodzielnego planowania i prowadzenia zajęć z zakresu edukacji technicznej w przedszkolu i w klas I-III. Poznanie zasad, metod i form projektowania działań technicznych dziecka oraz nabycie umiejętności planowania, organizowania i prowadzenia zajęć technicznych.

Treści merytoryczne: Geneza i rozwój edukacji technicznej; cele i treści edukacji technicznej w nauczaniu zintegrowanym; podstawa programowa w zakresie umiejętności technicznych dla przedszkola i w klasach I – III; bezpieczeństwo i higiena pracy w działaniu z dziećmi w przedszkolu i klasach I-III; planowanie i organizacja zajęć technicznych dla dzieci – założenia ogólne i przykłady praktyczne; zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne, zadania wytwórcze oraz metody projektowania zajęć technicznych; potrzeba kształtowania umiejętności technicznych dzieci lub uczniów w nawiązaniu do techniki, kultury i sztuki ludowej; organizowanie działalności konstrukcyjnej dzieci, budzenie zainteresowań technicznych; podstawowe urządzenia techniczne w otoczeniu dziecka.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): etapy, metody i formy projektowania działań technicznych dziecka lub ucznia; ideę inicjacji technicznej dziecka lub ucznia; zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne, zadania wytwórcze oraz metody projektowania zajęć technicznych; potrzebę kształtowania umiejętności technicznych dzieci lub uczniów w nawiązaniu do techniki, kultury i sztuki ludowej.

Umiejętności (potrafi): zaprojektować sekwencję działań technicznych dzieci lub uczniów; uwzględnić różnice indywidualne w projektowaniu działań uczniowskich; dobrać zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne do możliwości dzieci lub uczniów; zachęcić dzieci lub uczniów do analizowania prostych rozwiązań technicznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): działania na rzecz rozwoju zainteresowań technicznych dzieci lub uczniów; walki ze stereotypami dotyczącymi płci i umiejętności technicznych.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

E.9. Metodyka wychowania fizycznego

E.9.1. Metodyka wychowania fizycznego w przedszkolu

Cel kształcenia: Zapoznanie z podstawowymi pojęciami z zakresu szeroko rozumianej kultury fizycznej. Zapoznanie z piśmiennictwem i strukturą kultury fizycznej. Poszukiwanie nowych rozwiązań dydaktyczno-wychowawczych. Stymulowanie do aktywnego stylu życia. Poznanie i zrozumienie podstawowej struktury motoryczności w ontogenezie i systematyki czynności ruchowych człowieka. Przekazanie wiadomości i umiejętności niezbędnych do organizowania i prowadzenia zajęć ruchowych w przedszkolu oraz diagnozowania wychowanka w zakresie ogólnej sprawności fizycznej, w szczególności zdolności motorycznych powiązanych ze zdrowiem.

Treści merytoryczne: Kultura fizyczna i jej uwarunkowania w pracy z dzieckiem. Kryteria i formy uczestnictwa w kulturze fizycznej. Trzy wersje teorii wychowania fizycznego. Fizyczne kształcenie i fizyczne wychowanie. Motoryczność ludzka i jej przejawy w ontogenezie. Znaczenie aktywności fizycznej w życiu człowieka. Bezpieczeństwo na zajęciach ruchowych. Typy zajęć ruchowych. Przegląd toków zajęć ruchowych – różne rodzaje ćwiczeń fizycznych w zajęciach ruchowych. Zasady budowy zajęć ruchowych. Organizacja i prowadzenie zajęć ruchowych. Cele operacyjne zajęć ruchowych z zakresu postaw, wiadomości, umiejętności i zdolności motorycznych. Opracowanie scenariuszy różnych typów zajęć ruchowych. Metody nauczania i formy organizacyjne w wychowaniu fizycznym. Metodyka nauczania zabaw i gier ruchowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia z zakresu kultury fizycznej, motoryczności, edukacji fizycznej; związki aktywności i sprawności fizycznej ze zdrowiem; podstawowe zasady projektowania procesu kształcenia i wychowania w kontekście rozwijania kompetencji kluczowych wychowanka i jego bezpieczeństwa w procesie edukacji fizycznej; strukturę i budowę zajęć ruchowych jako jednostki metodycznej oraz zna metody diagnozowania ogólnej sprawności fizycznej.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu kultury fizycznej oraz dokonać wyjaśnień terminologicznych; przełożyć wiedzę z kultury fizycznej, metodyki wychowania fizycznego, na praktykę; projektować i prowadzić zajęcia ruchowe; czuwać nad bezpieczeństwem dzieci podczas zajęć ruchowych, diagnozować sprawność motoryczną i fizyczną, dostosować zadania ruchowe do indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): krzewienia postawy dbałości o aktywność fizyczną; samodzielnego podejmowania i analizowania działań związanych z autoedukacją i doskonaleniem swojego warsztatu pracy; okazania szacunku i uznania dla podjętych działań dla drugiej osoby.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.9.2. Metodyka wychowania fizycznego w szkole z praktyką

Cel kształcenia: Zapoznanie z pojęciami z zakresu współczesnej metodyki wychowania fizycznego w szkole, piśmiennictwem i zagadnieniami metodyki wychowania fizycznego. Zapoznanie z różnymi metodami kształcenia, formami organizacyjnymi i środkami dydaktycznymi w procesie edukacji fizycznej. Opanowanie wiedzy i praktycznych umiejętności pozwalających na organizowanie i prowadzenie zajęć ruchowych w edukacji wczesnoszkolnej. Przygotowanie do zachęcania dziecka/ucznia do aktywnego uczestnictwa w kulturze fizycznej przez całe życie, stymulowania do aktywnego stylu życia. Przygotowanie do roli nauczyciela zajęć ruchowych w szkołach.

Treści merytoryczne: Prakseologiczne podstawy fizycznej edukacji – planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela zajęć ruchowych. Edukacja fizyczna w świetle nowych podstaw programowych – istota i rozumienie nowoczesności w wychowaniu fizycznym. Merytoryczne, metodyczne i organizacyjne przygotowanie nauczyciela do prowadzenia zajęć ruchowych. Ocenianie w wychowaniu fizycznym i jego rodzaje. Teoria i metodyka sportów indywidualnych i zespołowych. Planowanie pracy dydaktycznej i wychowawczej w wychowaniu fizycznym. Dokumentacja pracy nauczyciela zajęć ruchowych. Zajęcia ruchowe jako podstawowa forma organizacyjna procesu wychowania fizycznego w szkole. Ćwiczenia

kształtujące w zajęciach ruchowych. Zasady opracowania scenariusza zajęć ruchowych w sportach indywidualnych i zespołowych. Samodzielne prowadzenie zajęć ruchowych na podstawie opracowanych scenariuszy zajęć.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pojęcia z zakresu współczesnej metodyki wychowania fizycznego w szkole; metody nauczania, formy organizacyjne oraz środki dydaktyczne do realizacji zadań zajęć ruchowych w zależności od warunków, celu, wieku i możliwości uczestników; zasady projektowania i organizowania procesu kształcenia i wychowania w kontekście rozwijania kompetencji kluczowych wychowanka i jego bezpieczeństwa w procesie edukacji fizycznej; strukturę i budowę zajęć ruchowych w sportach indywidualnych i zespołowych jako jednostki metodycznej; zasady oceniania w wychowaniu fizycznym.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się pojęciami z zakresu współczesnej metodyki wychowania fizycznego oraz przełożyć wiedzę z metodyki wychowania fizycznego na praktykę; projektować, dokumentować i prowadzić zajęcia ruchowe oraz wybrane formy aktywności fizycznej; czuwać nad bezpieczeństwem dzieci podczas zajęć ruchowych; opracować samodzielnie scenariusz zajęć ruchowych (zabaw i gier ruchowych, sportów indywidualnych i zespołowych); formułować i operacjonalizować cele edukacyjne oraz dobrać metody nauczania, formy organizacyjne oraz środki dydaktyczne do realizacji zadań zajęć ruchowych w zależności od warunków, celu, wieku i możliwości uczestników; diagnozować sprawność motoryczną i fizyczną uczniów, ocenić postępy wychowanka oraz określić przedmiot oceny (co oceniać?) i kryteria, narzędzia oceny (jak oceniać?).

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kształtowania w sobie odpowiednich postaw niezbędnych w zawodzie nauczyciela; kreowania pozytywnych postaw wobec ciała (wychowanie do dbałości o swoje ciało – uznanie ciała jako wartości).

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.9.3. Zabawy i gry ruchowe w przedszkolu i szkole

Cel kształcenia: Przygotowanie do planowania i realizacji zabaw i gier ruchowych w przedszkolu i szkole; kształtowanie umiejętności wykorzystywania zabaw i gier ruchowych w celu aktywizacji ruchowej oraz rozwiązywaniu problemów wychowawczych dzieci.

Treści merytoryczne: Rola gier i zabaw ruchowych w rozwoju i edukacji dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Formy zajęć ruchowych w przedszkolu i klasach młodszych szkoły podstawowej. Klasyfikacja i metodyka zabaw i gier ruchowych. Zastosowanie twórczych metod wychowania fizycznego w zabawach ruchowych. Zabawy ruchowe w integracji zespołów dziecięcych oraz rozwiązywaniu wybranych problemów wychowawczo-dydaktycznych w przedszkolu i klasach początkowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu znaczenie zabawy w rozwoju i edukacji dziecka oraz metodykę prowadzenia zabaw i gier ruchowych w przedszkolu i klasach początkowych.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać rozwojowe i wychowawcze potrzeby dzieci w przedszkolu i klasach I-III oraz projektować i realizować zabawy ruchowe służące zaspokajaniu tych potrzeb; planować i realizować zabawy i gry ruchowe dla dzieci w przedszkolu i szkole, z wykorzystaniem różnorodnych metod, procedur metodycznych i pomocy dydaktycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współdziałania w zespole, pełniąc w nim różne role.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

E.10. Metodyka edukacji zdrowotnej

Cel kształcenia: Przekazanie wiedzy o zdrowiu, czynnikach je warunkujących, profilaktyce i promocji zdrowia. Przekazanie wiedzy na temat podstaw teoretycznych edukacji zdrowotnej – terminologii, celach, koncepcjach, modelach, formach organizacji i aspektach etycznych. Zachęcanie do podejmowania działań ochraniających i promujących zdrowie osobiste i innych ludzi. Przygotowanie przyszłych nauczycieli do realizacji edukacji zdrowotnej w szkole, do rozumienia potrzeb zdrowego stylu życia, którą mają przekazać uczniom. Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy na temat wybranych form, metod, technik i narzędzi dydaktycznych stosowanych w edukacji zdrowotnej. Przekazanie wiedzy na temat zasad konstrukcji scenariuszy zajęć z edukacji zdrowotnej.

Treści merytoryczne: Wzajemne związki między promocją zdrowia, edukacją zdrowotną, wychowaniem zdrowotnym i profilaktyką. Związki między zdrowiem a edukacją. Czynniki warunkujące zdrowie - czynniki ryzyka zagrażające zdrowiu, zasoby zdrowotne - czynniki chroniące zdrowie (fizyczne, psychiczne społeczne duchowe), zachowania zdrowotne: (prozdrowotne, antyzdrowotne) definicje, podział (zdrowy styl życia), dekalog (zasady) zdrowego stylu życia. Cechy współczesnej edukacji zdrowotnej. Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży, jej cele i treści. Status i miejsce edukacji zdrowotnej w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Nowe role nauczyciela i ucznia w edukacji zdrowotnej. Prakseologiczny model edukacji zdrowotnej. Planowanie i organizacja zajęć edukacji zdrowotnej. Metody i techniki aktywizujące w edukacji zdrowotnej. Zasady zapisywania scenariusza zajęć. Edukacja zdrowotna na zajęciach ruchowych (treści dotyczące aktywności fizycznej, żywienia, używek, bezpieczeństwa na zajęciach i w życiu codziennym, higieny osobistej i otoczenia, pracy i wypoczynku).

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe terminy używane w obszarze edukacji zdrowotnej; czynniki wpływające na zdrowie człowieka i możliwości ich modyfikowania, czynniki ryzyka i zasoby dla zdrowia oraz zasady zdrowego stylu życia i podstawowe sposoby kształtowania zachowań zdrowotnych sprzyjających zdrowiu; zasady poprawnego doboru metod, technik, form i środków dydaktycznych w edukacji zdrowotnej; podstawę programową edukacji zdrowotnej w szkole.

Umiejętności (potrafi): zaplanować, zorganizować i przeprowadzić zajęcia z edukacji zdrowotnej w określonej grupie wiekowej; opracować scenariusz zajęć dla określonej grupy wiekowej; poprawnie dobrać i stosować metody (w szczególności metody aktywizujące), techniki, formy i środki dydaktyczne; promować zachowania prozdrowotne; przeprowadzić diagnozę potrzeb uczniów w edukacji zdrowotnej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): krzewienia postaw dbałości o zdrowie i ochrony środowiska; działania na rzecz rozwoju kompetencji niezbędnych do prowadzenia zajęć i angażowania się działalność pedagogiczną.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

E.11. Metodyka pracy w przedszkolu z praktyką

Cel kształcenia: Przygotowanie do organizacji środowiska przedszkolnego jako terenu wychowania i kształcenia dzieci; kształtowanie umiejętności planowania i realizacji zajęć przedszkolnych, z wykorzystaniem aktualnej wiedzy pedagogiczno-psychologicznej. Rozwijanie kompetencji dotyczących przygotowania dziecka przedszkolnego do roli ucznia. Poszerzanie wiedzy na temat alternatywnych metod nauki czytania. Rozwijanie umiejętności zastosowania w edukacji przedszkolnej metody dobrego startu. Poszerzanie wiadomości odnośnie do innowacji pedagogicznych w obszarze edukacji przedszkolnej.

Treści merytoryczne: Przedszkole jako środowisko wychowawcze dziecka – rola nauczyciela w modelowaniu postaw i zachowań dzieci. Umowa społeczna w przedszkolu jako wyraz demokratyzacji edukacji. Rówieśnicze uczenie się na poziomie przedszkolnym. Emancypacyjny model edukacji przedszkolnej. Prawa dziecka w edukacji. Dziecko jako obywatel w ujęciu Janusza Korczaka. Jawny i ukryty program przedszkola. Przemoc symboliczna w edukacji przedszkolnej. Kształtowanie autonomii i samodzielności dziecka w wieku przedszkolnym. Teoretyczne podstawy nauczania problemowego na poziomie przedszkolnym. Rozwijanie myślenia pytajnego u dzieci. Przygotowanie dziecka przedszkolnego do roli ucznia. Alternatywne metody nauki czytania: metoda odmienna Ireny Majchrzak, glottodydaktyka Bronisława Ročławskiego, czytanie globalne wg Glenna Domana, naturalna nauka języka. Metoda dobrego startu w edukacji przedszkolnej. Metoda projektów w edukacji przedszkolnej. Innowacje pedagogiczne w obszarze edukacji przedszkolnej. Formy i zasady pracy pedagogicznej w przedszkolu. Klasyczne metody nauczania w przedszkolu. Praktyczne aspekty planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej. Wykorzystanie zabawy w procesie wychowania i kształcenia dzieci. Projektowanie zajęć z wykorzystaniem strategii i metod edukacyjnych nastawionych na konstruowanie wiedzy dzieci w przedszkolu: strategia problemowa; metoda projektowania sytuacji edukacyjnych; techniki wyzwiania twórczego myślenia; metoda dialogowa w opracowywaniu tekstów literackich. Edukacja zdalna na poziomie przedszkolnym. Obserwacja wybranych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych w przedszkolu, ich analiza i

interpretacja z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej. Program autorski w edukacji przedszkolnej. Kształtowanie gotowości do nauki szkolnej: przygotowanie do czytania i pisanie, projektowanie zajęć wg metody dobrego startu. Praca z obrazkiem i historyjką obrazkową a rozwijanie procesów poznawczych. Środki dydaktyczne w pracy pedagogicznej przedszkola (podręczniki, karty zadaniowe, gry dydaktyczne) – krytyczny dobór. Dokumentacja nauczyciela przedszkola. Obserwacja wybranych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych w przedszkolu, ich analiza i interpretacja z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): miejsce przedszkola w polskim systemie oświatowym, jego organizację i specyfikę jako środowiska wychowawczego; teorie rozwoju i uczenia się dziecka na etapie przedszkolnym oraz ich wartości aplikacyjne, potrafi z nich korzystać w pracy pedagogicznej; w pogłębionym stopniu normy, procedury i dobre praktyki stosowane w wychowaniu i kształceniu dzieci na poziomie przedszkolnym; w pogłębionym stopniu teorie dotyczące uczenia się i wychowania dzieci w wieku przedszkolnym; w pogłębionym stopniu przedszkole jako środowisko edukacyjne; w pogłębionym stopniu normy i procedury metodyczne w zakresie edukacji przedszkolnej oraz jest świadom możliwości ich elastycznego wykorzystania w praktyce edukacyjnej.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zachodzące w przedszkolu, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej, organizować środowisko edukacyjne adekwatnie do potrzeb wychowanków oraz proponować rozwiązania napotkanych problemów edukacyjnych; planować i realizować procesy edukacyjne w przedszkolu, dobierając strategie i procedury metodyczne służące rozwijaniu potencjału rozwojowego wychowanków; obserwować sytuacje i zdarzenia edukacyjne w przedszkolu, dokonywać ich analizy z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania napotkanych problemów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współdziałania w zespole, pełniąc w nim różne role; współpracy z różnymi podmiotami zaangażowanymi w pracę przedszkola, szkoły i społeczności lokalnej; odpowiedzialnego korzystania z różnych źródeł wiedzy, z zachowaniem zasad rzetelności naukowej i poszanowaniem reguł własności intelektualnej; przestrzegania zasad rzetelności naukowej w pracy pedagogicznej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

VI - F. Dziecko lub uczeń ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej

F.1. Podstawy pedagogiki specjalnej

Cel kształcenia: Zapoznanie z głównymi problemami z zakresu pedagogiki specjalnej, budowanie właściwych postaw wobec osób z niepełnosprawnością oraz praktyczne przygotowanie do podjęcia działalności w zakresie wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym.

Treści merytoryczne: Pedagogika specjalna jako nauka. Niepełnosprawność w dyskursie naukowym. Koncepcje niepełnosprawności. Podstawowe kategorie w pedagogice specjalnej. Paradygmaty w pedagogice specjalnej. Postawy społeczne wobec człowieka z niepełnosprawnością. Wsparcie człowieka z niepełnosprawnością. Dorosłość osób z NI. Rehabilitacja.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rolę innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy; zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci lub uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikające z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju, oraz uwarunkowane wpływem czynników środowiskowych i sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci lub uczniów oraz projektować i prowadzić działania pedagogiczne, a także planować, realizować i oceniać spersonalizowane programy kształcenia i wychowania.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozpoznawania potrzeb, możliwości i uzdolnień dzieci lub uczniów oraz projektowania i prowadzenia działań pedagogicznych, a także planowania, realizowania i oceniania spersonalizowanych programów kształcenia i wychowania.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

F.2. Podstawy logopedii

Cel kształcenia: Przybliżenie zagadnień związanych z problematyką logopedyczną. Rozwijanie umiejętności w rozpoznawaniu i diagnozowaniu podstawowych zaburzeń mowy i wad wymowy. Rozwijanie umiejętności w opracowywaniu i prowadzeniu ćwiczeń oraz zabaw logopedycznych. Wzbudzanie świadomości w zakresie profilaktyki logopedycznej. Ukształtowanie świadomości znaczenia działań logopedycznych w procesie wspomagania rozwoju, edukacji, wychowania dzieci/uczniów oraz potrzeby współpracy w danym zakresie różnych specjalistów i środowisk wychowawczych, w tym środowiska rodzinnego i lokalnego.

Treści merytoryczne: Podstawowa terminologia z zakresu logopedii. Budowa narządu oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego. Biomedyczne podstawy rozwoju mowy. Charakterystyka podstawowych zaburzeń i zakłóceń rozwoju mowy. Diagnoza logopedyczna zaburzeń komunikacji u dzieci. Etapy terapii logopedycznej. Założenia i specyfika profilaktyki logopedycznej. Kierunki oddziaływań logopedycznych. Współpraca logopedii z innymi dyscyplinami wiedzy i nauki, jej interdyscyplinarny charakter. Anatomia i fizjologia głosu, mowy i słuchu. Podstawy fonetyki i fonologii – klasyfikacja i charakterystyka głosek w języku polskim. Etiologia poszczególnych zaburzeń mowy. Nieprawidłowe nawyki przyczyniające się do wad wymowy u dzieci. Metody pracy logopedycznej. Przykładowe ćwiczenia artykulacyjne w przypadku określonych zaburzeń mowy i wad wymowy. Przebieg i specyfika logopedycznych zajęć profilaktycznych w różnych grupach wiekowych. Pomoce logopedyczne w pracy nauczyciela.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe terminy i wyjaśni zjawiska z zakresu logopedii; okresy w rozwoju mowy dziecka; podstawowe etapy diagnozy i terapii logopedycznej; podstawowe zaburzenia komunikacji u dzieci; metody pracy logopedycznej; podstawowe przyczyny różnych zaburzeń mowy i wad wymowy u dzieci.

Umiejętności (potrafi): zastosować wiedzę z zakresu diagnostyki i terapii logopedycznej podczas konstruowania konspektu indywidualnej pracy z dzieckiem z określonym zaburzeniem komunikacyjnym; wykonać różnorodne ćwiczenia logopedyczne, uwzględniając wiadomości z zakresu anatomii i fizjologii głosu, mowy i słuchu, jak psychologicznych i społecznych podstaw rozwoju; rozpoznać podstawowe zaburzenia mowy i proponować sposoby przeciwdziałania im; projektować grupowe zajęcia profilaktyczne dla dzieci w określonej grupie wiekowej; dobierać właściwe metody pracy logopedycznej do wieku dziecka, jego indywidualnych predyspozycji i specyfiki zaburzenia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współdziałania w zespole; budowania własnego warsztatu pracy nauczyciela wczesnej edukacji w zakresie podstaw logopedii; konsekwentnego wykonywania określonych czynności wynikających z realizacji przedmiotu na skutek trwałej potrzeby wewnętrznej i dodatniej oceny z uzyskiwanych wyników; integrowania proponowanych rozwiązań z cechami osobowości ich wykonawcy, pamiętając o niezawodności i swoistości działań.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

F.3. Praca z dzieckiem z trudnościami w uczeniu się i z zaburzeniami w zachowaniu

Cel kształcenia: Zapoznanie z problematyką występowania u dzieci trudności w uczeniu się i zaburzeń w zachowaniu. Poznawanie sposobów wspomagania rozwoju dzieci z trudnościami o tym charakterze w środowisku edukacyjnym.

Treści merytoryczne: Niespecyficzne i specyficzne trudności w uczeniu się. Ryzyko wystąpienia specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu. Praca nauczyciela z uczniem wykazującym trudności w uczeniu się; dobre praktyki edukacyjne; wspierający styl pracy nauczyciela. Kliniczny obraz zaburzeń zachowania (pojęcie, rodzaje zjawiska, rozpowszechnienie, etiologia, przebieg). Zaburzenia zachowania a zespół nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD). Model modyfikowania zachowania dzieci z ADHD w przedszkolu i w szkole. Prawo oświatowe a zaburzenia zachowania. Szkolny system bezpieczeństwa. Budowanie strategii pracy z

dzieckiem z zaburzeniami w zachowaniu w środowisku szkolnym. Zajęcia specjalistyczne dla dzieci z zaburzeniami emocji i zachowania. Programy i metody pracy edukacyjno-terapeutycznej nauczyciela dziećmi z trudnościami w uczeniu się (usprawnianie uwagi, pamięci, ułatwianie procesu uczenia się; umiejętności czytania i pisania; metoda Ortograffiti. Program naprawy zachowania, rola nauczyciela i rówieśników. Elementy socjoterapii w pracy wychowawczej nauczyciela – zajęcia warsztatowe.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością, sposoby ich egzekwowania oraz propagowania w środowisku zarówno przedszkolnym oraz szkolnym, jak i pozaprzedszkolnym oraz pozaszkolnym.

Umiejętności (potrafi): tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci lub uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądaných efektów wychowania i kształcenia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): projektowania i wdrażania działań mających na celu edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości – wprowadzanie dzieci lub uczniów w świat wartości.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

F.4. Praca z dzieckiem uzdolnionym językowo

Cel kształcenia: Pogłębienie wiedzy i umiejętności w zakresie rozwijania kompetencji językowych i komunikacyjnych dzieci na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym, pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami (uzdolnionymi) w zakresie języka polskiego, poznanie podstaw teoretycznych pracy z dziećmi/uczniami uzdolnionymi językowo.

Treści merytoryczne: Język jako narzędzie interpretacji rzeczywistości i spoiwo relacji międzyludzkich. Koncepcja edukacji poprzez język oraz wychowania językowego. Dziecko uzdolnione językowo jako uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozpoznanie potrzeb, możliwości i uzdolnień dzieci/ uczniów w zakresie języka. Twórczość językowa uczniów - analiza wybranych tekstów. Dziecko jako twórca i odbiorca komunikatów, pobudzanie aktywności językowej dziecka w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych. Konteksty rozwoju aktywności językowej dzieci na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Kreowanie bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni motywującej dzieci/uczniów do aktywności i twórczości językowej. Propozycje działań nauczyciela z dzieckiem/ucznem uzdolnionym językowo. Pojęcie i przejawy uzdolnień językowych. Warunki sprzyjające i bariery rozwoju uzdolnień językowej uczniów. Formy i metody pracy pedagogicznej sprzyjające rozwojowi twórczości językowej i uzdolnień językowych uczniów poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Projektowanie zajęć sprzyjających rozwojowi twórczości językowej i uzdolnień językowych dzieci przedszkolnych/uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady i etapy rozpoznawania potrzeb, możliwości i uzdolnień dzieci w zakresie języka; zasady etycznego planowania i realizacji i ewaluacji spersonalizowanych działań wobec dzieci uzdolnionych językowo.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać i rozbudzać zainteresowania i zdolności językowe dzieci/uczniów, wykorzystując i dostosowując sposoby i treści do ich zasobów; kształtować bezpieczne i przyjazne edukacyjne środowisko rozwoju uzdolnień językowych dzieci.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): inspirowania i prowadzenia (w sposób profesjonalny i etyczny, z wykorzystaniem pracy zespołowej) zindywidualizowanych działań wspierających dzieci/uczniów uzdolnionych językowo w ich rozwoju i twórczej aktywności.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

F.5. Praca z dzieckiem uzdolnionym matematycznie

Cel kształcenia: Zdobycie umiejętności konstruowania zajęć z dzieckiem zdolnym matematycznie.

Treści merytoryczne: Wskaźniki zdolności matematycznych, diagnozowanie zdolności matematycznych, rola szkoły w procesie rozwijania uczniów zdolnych matematycznie. Konstruowanie fragmentu programu dla dzieci zdolnych matematycznie, tworzenie kart pracy na różnym poziomie myślenia uczniów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potrzeby rozwoju ucznia zdolnego matematycznie podczas codziennych zajęć matematycznych.

Umiejętności (potrafi): różnicować zadania matematyczne w zależności od możliwości poznawczych uczniów zdolnych; szukać ciekawych zagadnień matematycznych oraz motywować uczniów zdolnych; diagnozować uczniów zdolnych matematycznie.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w grupie oraz nawiązywania dobrych relacji z uczniami zdolnymi.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

F.6. Praca z dzieckiem uzdolnionym muzycznie

Cel kształcenia: Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wspomagania rozwoju zdolności muzycznych dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym; kształtowanie wrażliwości na potrzeby dziecka uzdolnionego muzycznie.

Treści merytoryczne: Realizowanie zadań praktycznych z zakresu pracy z dzieckiem zdolnym muzycznie, ćwiczenia, zabawy diagnozujące i rozwijające zdolności muzyczne dzieci.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia z obszaru pedagogiki i psychologii muzyki zakresie zdolności muzycznych – ich diagnozy, uwarunkowań i rozwoju.

Umiejętności (potrafi): podejmować działania zmierzające do diagnozy i rozwijania zdolności muzycznych dzieci; analizować i optymalizować działania w zakresie pracy z dzieckiem zdolnym muzycznie.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): budowania u dziecka szacunku wobec kultury muzycznej, kształtowania jego potrzeby uczestnictwa w niej i wrażliwości na jej przejawy; posługiwania się zasadami etycznymi w procesie diagnozy uzdolnień muzycznych dziecka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

VII - G. Organizacja pracy przedszkola i szkoły z elementami prawa oświatowego i praw dziecka oraz kultura przedszkola i szkoły, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami

G.1. Etyka zawodu nauczyciela

Cel kształcenia: Ukazanie: problemów etycznych zawodu nauczyciela na bazie analizy przypadków (metoda sytuacyjna); moralnego wymiaru jego pracy i twórczego wysiłku działań wychowawczych (otwarcie się na wartości, ustawiczne doksztalcanie się, formacja); właściwie pojętej postawy etycznej (afirmacja drugiego, poszanowanie prawdy, poczucie odpowiedzialności, otwartość); motywacji pracy i prezentowanych wartości (prawość, wierność, troska, przykład – „*exempla trahunt*”); etycznych kwalifikacji działań edukacyjnych (kompetencje, profesjonalizm, zaangażowanie, powołanie, charyzmat, samodoskonalenie); koniecznych sprawności moralnych w obrębie aretologii pracy nauczyciela (roztropność, sprawiedliwość, tolerancja, długomyślność, eutrapelia), a także praca nad eliminacją własnych wad; podstawowych założeń deontologicznych nauczania i wychowywania (respektowanie praw, uczciwość, solidarność, empatia, bycie autorytetem).

Treści merytoryczne: Wprowadzenie metodologiczne – etyka ogólna, etyka zawodowa a deontologia/kodeksy etyczne Postrzeganie nauczyciela i jego pracy na przestrzeni dziejów (zarys). Przykłady wybitnych nauczycieli. Dokumenty regulujące pracę nauczyciela (analiza). Nauczyciel jako zawód zaufania publicznego (nauczyciel jako funkcjonariusz publiczny) – aspekt prawny, etyczny, społeczny. Ogólne zasady etyki nauczycielskiej. Postawa nauczycieli wobec innych. Zobowiązania etyczne w zawodzie nauczyciela i jego odpowiedzialność społeczna. Specyfika profesji nauczycielskiej – nauczyciel jako: dydaktyk, wychowawca, opiekun, badacz, doradca, menadżer. Osobowość nauczyciela i nauczyciel jako przykład (*exempla trahunt*). Aretologia i aksjologia w konstruowaniu etosu zawodu nauczyciela. Etyka i estetyka kultury wyglądu nauczyciela Nauczyciel wobec wyzwań współczesności.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): główne elementy etyki nauczycielskiej, która jest ważnym elementem jego odniesień w przyszłej pracy; właściwe zagadnienia z zakresu etyki nauczycielskiej.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia etyczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz moralnej oraz proponować

rozwiązania problemów w duchu etyki nauczycielskiej; wykorzystywać posiadaną wiedzę, formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: - właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, - przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi; formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): korzystania z zakresu wiedzy aretologicznej i aksjologicznej w ramach etyki nauczycielskiej; wypełniania zobowiązań etycznych w obrębie przyszłej pracy nauczyciela; pracy w zespole, pełniąc w nim różne role; współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej; odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: - rozwijania dorobku zawodu, - podtrzymywania etosu zawodu, - przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

G.2. Programowanie i ewaluacja w edukacji

Cel kształcenia: Zdobycie wiedzy w zakresie wybranych ujęć i modeli programu, rodzajów ewaluacji w kontekście specyfiki procesu edukacji i systemu kształcenia, zdobycie umiejętności kreowania, analizy i ewaluacji programów/ich modułów, zapoznanie z podstawowymi kwestiami projektowania programu autorskiego i problemami analizy jego efektywności.

Treści merytoryczne: Miejsce planowania i programowania w edukacji. Definiowanie programu szkolnego (od "planu działania" do "doświadczeń edukacyjnych ucznia") i konsekwencje przyjętych znaczeń programu dla procesu edukacji. Typologie programów. Modele i ujęcia programu. Wybrane sposoby podejścia do programu szkolnego (techniczno-scjentystyczne oraz nietechniczno-niescjentystyczne). Filozoficzne, psychologiczne i społeczne podstawy programu. Wzorzec programu (pojęcie, rodzaje, składniki, cechy konstrukcyjne, typowe wzorce). Kreowanie programu. Nauczyciel jako kreator programu. Ograniczenia programu. Ocena a ewaluacja elementów rzeczywistości szkolnej. Ewaluacja jako mechanizm doskonalenia. Dylematy etyczne ewaluatorów. Analiza programów szkolnych: nauczania, profilaktycznych, wychowania. Porównywanie programów. Program jako obszar decyzji ucznia i nauczyciela. Programy autorskie w świetle ustaleń MEN. Kreowanie wybranego modułu programu. Ewaluacja programów szkolnych – cele i zasady.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawy filozoficzno-społeczne projektowania działań edukacyjnych z uwzględnieniem potrzeb i możliwości dzieci na poziomie wczesnej edukacji, zasady tworzenia autorskich programów nauczania z wykorzystaniem innowacji pedagogicznych; rodzaje ewaluacji i jej znaczenie w procesie zapewniania jakości w systemie edukacji.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę filozoficzną, psychologiczną i pedagogiczną do projektowania działań edukacyjnych w przedszkolu i szkole, w tym do tworzenia autorskich modułów programu z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i zdolności małoletnich odbiorców; krytycznie oceniać praktykę edukacyjną z wykorzystaniem posiadanej wiedzy, różnicować w podejściu dydaktycznym ocenianie i ewaluację, a także udzielać informacji zwrotnej uczniom, mając na uwadze ich potrzeby, możliwości oraz rozwój.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): krytycznej refleksji nad tworzoną praktyką edukacyjną i jej doskonalenia zgodnie z zasadami etycznymi; budowania właściwych relacji wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces edukacji.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

G.3. Podstawy prawa oświatowego

Cel kształcenia: Poznanie systemu oświatowego oraz funkcjonujących w nim podmiotów. Dążenie

do ochrony przestrzegania prawa oświatowego.

Treści merytoryczne: Źródła prawa oświatowego (pojęcia, akty prawne). System oświaty (cele, struktura, nadzór pedagogicznym kurator oświaty). Zakładanie i prowadzenie szkół (podmioty

uprawnione do zakładania szkół, zadania organu prowadzącego szkołę). Nauczyciele w systemie oświaty (status prawny, prawa i obowiązki, awans zawodowy, kwalifikacje, zatrudnianie i zwalnianie, warunki pracy). Uczniowie i słuchacze w systemie oświaty (obowiązki edukacyjne, promowanie i klasyfikowanie, egzaminy zewnętrzne, rekrutacja do szkół i placówek publicznych, nauczanie religii, pomoc materialna dla uczniów). Dyrektor szkoły w systemie oświaty (status prawny, powołanie i odwołanie z funkcji, kompetencje). Organy kolegiackie w systemie oświaty (rada oświatowa, rada szkoły, rada rodziców, samorząd uczniowski). Dokumentacja szkolna. System informacji oświatowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): strukturę i funkcje systemu oświaty oraz alternatywnych form edukacji.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci lub uczniów oraz grupy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

G.4. Profesjonalizacja pracy nauczyciela wczesnej edukacji

Cel kształcenia: Zapoznanie z dokumentacją niezbędną do realizacji pracy nauczyciela wczesnej edukacji. Wdrażanie do projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego. Rozwijanie umiejętności planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej w przedszkolu oraz szkole.

Treści merytoryczne: Prawa i obowiązki nauczyciela wynikające z Kodeksu Pracy, Karty Nauczyciela oraz dokumentów regulujących pracę szkoły. Awans zawodowy – wymagania na poszczególne stopnie; zasady i praktyka tworzenia planu rozwoju zawodowego nauczyciela stażysty. Dokumentacja obowiązująca nauczyciela w świetle prawa oświatowego – opracowanie dokumentacji dziennej i okresowej. Indywidualne planowanie rozkładu materiału w przedszkolu oraz szkole. Zasady i praktyka opracowania planu wychowawczego. Nauczyciel organizatorem i uczestnikiem zebrań – wywiadówki, rady pedagogiczne. Formy organizowania turystyki i krajoznawstwa, planowanie i dokumentowanie wycieczek.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): treść kluczowych rozporządzeń regulujących pracę kadr pedagogicznych; wymogi dotyczące uzyskiwania stopni awansu zawodowego; zasady prowadzenia dokumentacji w pracy nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Umiejętności (potrafi): wypełnić arkusze wybranych dokumentów typowych dla pracy na stanowisku nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej (np. dziennik szkolny/przedszkolny, karta wycieczki), planować przyszłe działania zawodowe (m.in. opracować plan rozwoju zawodowego nauczyciela stażysty), zaproponować rozkład treści materiału realizowanego podczas zajęć z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podejmowania wyzwań związanych z przyszłą pracą nauczycielską oraz ponoszenia odpowiedzialności za jakość realizowanych obowiązków.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

VIII - H. Podstawy diagnostyki edukacyjnej dla nauczycieli

H.1. Diagnostyka pedagogiczna

Cel kształcenia: Dostarczenie wiedzy na temat terminologii oraz metodologii badań diagnostycznych stosowanych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Przekazanie wiedzy na temat struktury, cech, metod i technik diagnostyki pedagogicznej oraz stosowanych przez pedagoga procedur diagnostycznych w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym. Wyposażenie w wiedzę oraz umiejętności diagnozowania problemowych zachowań i problemów psychopedagogicznych u uczniów/wychowanków w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym oraz ich możliwości, potencjału, potrzeb, oczekiwań oraz problemów psychopedagogicznych i zaburzeń. Wykształcenie umiejętności korzystania z systemów DSM-IV, DSM-V i ICD-10 oraz konstruowania autorskiego warsztatu pedagoga-diagnosty.

Treści merytoryczne: Diagnoza pedagogiczna jako diagnoza eklektyczna – istota, zakres, cele, zadania i kryteria profesjonalizmu. Prekursorzy diagnostyki pedagogicznej na świecie i w Polsce. Rodzaje i typy diagnoz pedagogicznych. Podstawowe błędy diagnostyczne. Obszary problemowe i modele diagnozowania pedagogicznego. Projektowanie i prowadzenie działań diagnostycznych uwzględniających specyfikę funkcjonowania dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym oraz ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne (w tym zakres i jakość wsparcia społecznego). Metody diagnozy rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dziecka na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Kryteria metodologiczne oraz zasady i normy prawne oraz etyczne projektowania i realizacji badań diagnostycznych w zakresie pedagogiki przedszkolnej, szkolnej i alternatywnej. Metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w diagnostyce pedagogicznej i psychopedagogicznej - dobór, konstruowanie, zastosowanie a interpretacja wyników badań. Standaryzowane narzędzia badawcze w pedagogice i psychopedagogice. Diagnozowanie wybranych problemów psychopedagogicznych dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym. Kryteria profesjonalizmu diagnostyki pedagogicznej oraz jej aspekty (społeczny, medyczny, psychologiczny i stricte pedagogiczny). Diagnostyka pedagogiczna w pracy z uczniem / wychowankiem w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym – istota, specyfika i cele diagnozy oraz etapy procesu diagnozowania. Diagnozowanie zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci / uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających z opóźnień, różnego rodzaju zaburzeń bądź przyspieszenia rozwoju. Diagnozowanie potrzeb, oczekiwań i możliwości uczniów/ wychowanków (w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym), które są uwarunkowane wpływem czynników środowiskowych a sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych. Metodologia diagnozowania (metody, techniki oraz narzędzia badawcze stosowane w diagnostyce pedagogicznej). Konstrukcja autorskich narzędzi diagnostycznych a zastosowanie narzędzi standaryzowanych. Opracowanie i interpretacja wyników badań diagnostycznych w celu przygotowania skutecznej pomocy, interwencji, wsparcia społecznego oraz terapii pedagogicznej / psychopedagogicznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): projektowanie i prowadzenie działań diagnostycznych uwzględniających specyfikę funkcjonowania dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym oraz ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne, w tym zakres i jakość wsparcia społecznego; w pogłębionym stopniu metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinie nauk społecznych; terminy i założenia metodologiczne oraz zasady i normy etyczne projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki przedszkolnej, szkolnej i alternatywnej.

Umiejętności (potrafi): rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci lub uczniów oraz projektować i prowadzić działania pedagogiczne, a także planować, realizować i oceniać spersonalizowane programy kształcenia i wychowania; współpracować z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań naukowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): projektowania działań zmierzających do rozwoju przedszkola lub szkoły oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji; przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

H.2. Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej

Cel kształcenia: Zapoznanie z kluczowymi zagadnieniami terapii pedagogicznej. Kształtowanie umiejętności dostrzegania potrzeb, możliwości i ograniczeń rozwojowych uczestników terapii pedagogicznej. Rozwijanie zdolności empatycznych i poczucia odpowiedzialności za jakość prowadzonego procesu terapeutycznego.

Treści merytoryczne: Terapia pedagogiczna – geneza i zakres pojęcia. Dysleksja rozwojowa – definicja, przyczyny, objawy. Dysleksja a rozwój mowy i języka dziecka. Związek dysleksji z funkcjonowaniem społeczno-emocjonalnym dziecka. ADHD a dysleksja rozwojowa. Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w systemie edukacji. Model terapii uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu. Wzmacnianie motywacji uczniów do uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych. Elementy psychoedukacji w terapii pedagogicznej. Kompetencje i dyspozycje osobowościowe terapeuty pedagogicznego. Uwarunkowania

efektywności terapii pedagogicznej. Organizacja zajęć terapeutycznych. Programy, metody i formy postępowania psycho-korekcyjnego, psychodydaktycznego i psychoterapeutycznego. Gry i zabawy interakcyjne w terapii pedagogicznej. Ćwiczenia relaksacyjno-koncentrujące w terapii dzieci. Zdolności empatyczne i autorefleksja w pracy terapeuty pedagogicznego.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): kluczowe zagadnienia terapii pedagogicznej, problematykę specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów.

Umiejętności (potrafi): analizować i planować działania terapeutyczne adekwatnie do specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci uczestniczących w procesie terapii pedagogicznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): postępowania w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej terapeuty pedagogicznego.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

IX - I. Kultura języka

I.1. Emisja i higiena głosu

Cel kształcenia: Uświadomienie potrzeby i istoty kultury głosu oraz czynności i zachowań związanych z użyciem głosu.

Treści merytoryczne: Ogólne wiadomości na temat budowy instrumentu głosu. Zależność głosu od psychiki, stanów emocjonalnych i budowy ciała mówcy i śpiewaka. Spektralna analiza głosu i jej badanie w oparciu o oprogramowanie VoceVista Video Pro. Pojęcie tonu podstawowego, alikwotów, formantów (harmonicznych). Techniki wokalne wg prof. Jadwigi Gałęskiej-Tritt. Gimnastyka ciała jako instrumentu głosu. Funkcje poszczególnych aparatów instrumentu głosu (aparat rytmiczno-emocjonalny, aparat otwarcia, aparat rezonacyjno-artykulacyjny z aparatem wyprowadzenia). Spółgłoskowe strefy artykulacyjne i ich zastosowanie w praktyce mowy zaangażowanej. Akustyka instrumentu głosu, kształtowanie wolumenu (pojęcie wewnętrznych „przestrzeni”).

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): budowę instrumentu głosu, akustyczne podstawy i teorie powstawania głosu ludzkiego; wpływ anatomii człowieka na instrument głosu; techniki wokalne i aparaty czynnościowe instrumentu głosu wg. prof. J. Gałęskiej-Tritt; zagadnienia higieny głosu i słuchu; pojęcia tonu podstawowego, alikwotów, formantów (harmonicznych).

Umiejętności (potrafi): posługiwać się własnym głosem w mowie i śpiewie; używać głosu tak, aby był on jak najbardziej nośny, ale niemęczliwy; oddychać w sposób dolno-przeponowo-żebrowy, oraz zachowywać sprawności mięśni artykulacji słownej; dokonać analizy spektralnej własnego głosu w oparciu o oprogramowanie VoceVista.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wyrażania swoich myśli uwzględniając emocje i kulturę, m.in. poprzez nabycie nawyków aktorstwa słowa; właściwych zachowań w sytuacjach związanych z wykonywaną profesją psychologa i nauczyciela; wrażliwej postawy wobec kultury głosu i sposobu kontaktu człowieka z człowiekiem.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

I.2. Kultura języka

Cel kształcenia: Rozwój wiedzy i umiejętności w zakresie poprawności, sprawności, etyki i estetyki językowej.

Treści merytoryczne: Kultura języka – uściślenia terminologiczne. Podstawowe pojęcia: system, tekst, uzus, norma, błąd. Innowacja a błąd. Kultura języka w znaczeniu wąskim i szerokim. Składowe kultury języka. Postawy użytkowników języka i ich ocena. Poprawność językowa, zewnątrzjęzykowe i wewnątrzjęzykowe kryteria poprawności. Klasyfikacje błędów językowych. Etyka komunikacji językowej a zjawisko manipulacji językowej. Estetyka słowa i jej wymiary; grzeczność w komunikacji językowej (etykieta językowa) realizowanej w różnych sytuacjach komunikacyjnych oraz za pośrednictwem zróżnicowanych mediów. Kultura języka wobec odmiany mówionej i pisanej. Ćwiczenia artykulacyjne, dykcyjne, oddechowe. Akcentowanie i frazowanie. Współczesny język polski i jego przemiany (neologizmy, zapożyczenia, brutalizacja języka). Socjolekty/profesolecty współczesnego języka polskiego – zakres występowania i specyfika odmian. Język w sferze publicznej (język mediów). Poprawność i sprawność językowa na wybranych przykładach. Analiza błędów na przykładzie tekstów z różnych odmian języka.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): funkcjonalne posługiwanie się pojęciami z zakresu kultury języka oraz wiedzy o współczesnym języku polskim; uwarunkowania oraz mocne i słabe strony komunikacji językowej; wielowymiarowość kultury języka; rodzaje błędów językowych w perspektywie poznanych kryteriów poprawności i procesów komunikacji społecznej.

Umiejętności (potrafi): funkcjonalnie posługiwać się kluczowymi pojęciami z zakresu kultury języka, poprawnie i sprawnie posługiwać się współczesnym językiem polskim ze świadomością uwarunkowań komunikatu oraz możliwości wyboru odmian języka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykazania dbałości o szeroko rozumianą kulturę wypowiedzi oraz do autorefleksji nad dyspozycjami i posiadanymi kompetencjami merytorycznymi do wspierania dzieci/uczniów w zakresie rozwoju ich języka.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

X - J. Praktyki zawodowe

J.1. Praktyka śródroczna

J.1.1. Praktyka ogólnopedagogiczna w przedszkolu

Cel kształcenia: Zapoznanie z ogólnymi zasadami funkcjonowania przedszkoli, ich miejscem w systemie oświaty, organizacją i uczestnikami procesu kształcenia.

Treści merytoryczne: Baza lokalowa, materialna i administracyjna przedszkola. Zadania i organizacja przedszkola w świetle przepisów prawa oświatowego. Obszary działalności przedszkola oraz podział kompetencji pracowników. Statut przedszkola oraz inne dokumenty wewnętrzne regulujące pracę instytucji. Specyfika funkcjonowania przedszkoli publicznych i niepublicznych oraz placówek z oddziałami integracyjnymi.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu cele, strukturę i organizację przedszkola; zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w przedszkolu oraz miejsce przedszkola w systemie edukacji oraz formy jego oddziaływania na dziecko i jego rodzinę.

Umiejętności (potrafi): obserwować zjawiska i zdarzenia pedagogiczne w przedszkolu oraz interpretować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej i przepisów prawa oświatowego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z nauczycielami i innymi pracownikami przedszkola.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

J.1.2. Praktyka ogólnopedagogiczna w szkole

Cel kształcenia: Zapoznanie z ogólnymi zasadami funkcjonowania szkół podstawowych ze szczególnym uwzględnieniem poziomu klas początkowych, ich miejscem w systemie oświaty, organizacją i uczestnikami procesu kształcenia.

Treści merytoryczne: Baza lokalowa, materialna i administracyjna szkoły. Zadania i organizacja szkoły w świetle przepisów prawa oświatowego. Obszary działalności szkoły oraz podział kompetencji pracowników. Statut szkoły oraz inne dokumenty wewnętrzne regulujące pracę instytucji. Specyfika funkcjonowania szkół publicznych i niepublicznych oraz placówek z oddziałami integracyjnymi.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu cele, strukturę i organizację szkoły; zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole podstawowej oraz miejsce szkoły w systemie edukacji oraz formy jej oddziaływania na dziecko i jego rodzinę.

Umiejętności (potrafi): obserwować zjawiska i zdarzenia pedagogiczne w szkole oraz interpretować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej i przepisów prawa oświatowego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

J.1.3. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna w przedszkolu

Cel kształcenia: Rozwijanie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć edukacyjnych oraz podejmowania działań wychowawczo-opiekuńczych w przedszkolu. Kształtowanie postawy refleksyjnego praktyka.

Treści merytoryczne: Obserwacja i analiza zajęć edukacyjnych z dziećmi w wieku przedszkolnym. Włączanie się w działania wychowawczo-opiekuńcze podejmowane przez nauczycieli. Planowanie i prowadzenie zajęć w przedszkolu. Tworzenie autorskich materiałów edukacyjnych (np. prezentacji, kart zadaniowych) z wykorzystaniem technologii multimedialnych. Analiza zdarzeń krytycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodykę zadań edukacyjnych na poziomie przedszkolnym; rolę nauczyciela w modelowaniu postaw i zachowań wychowanków na poziomie przedszkolnym; zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci w wieku przedszkolnym oraz sposoby dostosowania do nich zadań edukacyjnych w przedszkolu.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zachodzące w przedszkolu, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania napotkanych problemów edukacyjnych; rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci w wieku przedszkolnym oraz planować i realizować działania pedagogiczne adekwatnie do właściwości wychowanków; organizować środowisko edukacyjne przedszkola stosowanie do potrzeb i możliwości grupy dziecięcej oraz poszczególnych dzieci; świadomie dobierać metody, procedury i środki dydaktyczne, z uwzględnieniem celów kształcenia i wychowania na poziomie przedszkolnym; aranżować sytuacje wychowawcze motywujące dzieci do nauki i rozwoju, dokonywać analizy ich skuteczności i w razie konieczności modyfikować podjęte działania w celu osiągnięcia zamierzonych efektów edukacyjnych; wykorzystywać nowoczesne technologie, w tym cyfrowe, do projektowania środków dydaktycznych i realizacji zajęć edukacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): efektywnej pracy w zespole, pełniąc w nim różne role, oraz do współpracy z nauczycielami i innymi specjalistami w pracy zawodowej.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

J.1.4. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna w szkole

Cel kształcenia: Rozwijanie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć edukacyjnych oraz podejmowania działań edukacyjnych i wychowawczych w szkole. Kształtowanie postawy refleksyjnego praktyka.

Treści merytoryczne: Obserwacja i analiza zajęć edukacyjnych z dziećmi w młodszym wieku szkolnym. Włączanie się w działania edukacyjne i wychowawcze podejmowane przez nauczycieli. Planowanie i prowadzenie zajęć w klasach I-III szkoły podstawowej. Tworzenie autorskich materiałów edukacyjnych (np. prezentacji, kart zadaniowych) z wykorzystaniem technologii multimedialnych. Analiza zdarzeń krytycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodykę pracy edukacyjnej na poziomie wczesnoszkolnym; rolę nauczyciela w modelowaniu postaw i zachowań wychowanków na etapie wczesnoszkolnym oraz rodzaje i funkcje oceniania; zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci w wieku wczesnoszkolnym oraz sposoby dostosowania do nich zadań edukacyjnych w klasach I-III.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zachodzące w klasach I-III, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania napotkanych problemów edukacyjnych; rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci w wieku wczesnoszkolnym oraz planować i realizować działania pedagogiczne adekwatnie do właściwości wychowanków; organizować środowisko edukacyjne szkoły stosowanie do potrzeb i możliwości grupy dziecięcej oraz poszczególnych dzieci; świadomie dobierać metody, procedury i środki dydaktyczne, z uwzględnieniem celów kształcenia i wychowania na poziomie klas I-III; aranżować sytuacje wychowawcze motywujące dzieci do nauki i rozwoju, dokonywać analizy ich skuteczności i w razie konieczności modyfikować podjęte działania w celu osiągnięcia zamierzonych efektów edukacyjnych; wykorzystywać nowoczesne technologie, w tym cyfrowe, do projektowania środków dydaktycznych i realizacji zajęć edukacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): efektywnej pracy w zespole, pełniąc w nim różne role, oraz do współpracy z nauczycielami i innymi specjalistami w pracy zawodowej.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

J.2. Praktyka ciągła

J.2.1. Praktyka ciągła w przedszkolu

Cel kształcenia: Kształcenie kompetencji pedagogicznych nauczyciela przedszkola. Poznanie całokształtu pracy nauczyciela przedszkola. Analiza realizacji zadań pedagogicznych w przedszkolu w kontekście wiedzy o rozwoju i sposobach uczenia się dzieci. Poznanie trudności wychowawczo-dydaktycznych występujących w pracy z dziećmi oraz sposobów ich rozwiązywania.

Treści merytoryczne: Obserwacja zajęć we wszystkich grupach wiekowych (jednorodnych i łączonych). Planowanie i samodzielne prowadzenie zajęć edukacyjnych w różnych obszarach edukacji przedszkolnej (polonistyczna, matematyczna, społeczna, muzyczna, plastyczna, ruchowa, nauka języka obcego). Poznawanie różnych form pracy przedszkola, w tym uczestnictwo w zajęciach dodatkowych dla wychowanków oraz zebraniach z rodzicami i radach pedagogicznych (o ile zostały zaplanowane w czasie realizacji praktyki). Organizowanie przestrzeni edukacyjnej w przedszkolu oraz kreowanie warunków do twórczej aktywności dzieci.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu miejsce przedszkola w systemie oświaty, jego strukturę i organizację; metodykę wychowania przedszkolnego oraz wybrane teorie psychologiczne

i pedagogiczne stanowiące jej źródła.

Umiejętności (potrafi): obserwować sytuacje i zdarzenia edukacyjne w przedszkolu, analizować je krytycznie, z wykorzystaniem wiedzy z zakresu pedagogiki przedszkolnej, psychologii rozwojowej

i nauk pokrewnych; proponować rozwiązywanie problemów adekwatnie do potrzeb i możliwości dzieci o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych; organizować środowisko uczenia się; planować

i realizować zajęcia edukacyjne z dziećmi w wieku przedszkolnym z wykorzystaniem różnorodnych rozwiązań metodycznych i nowoczesnych technologii informacyjnych; rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dzieci w przedszkolu oraz skutecznie wykorzystywać informacje na temat dziecka uzyskane w toku współpracy ze specjalistami.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przestrzegania zasad i norm etycznych obowiązujących w kodeksie etyki nauczyciela; formowania pożądanych zachowań i postaw dzieci w wieku przedszkolnym; dostarczania właściwych wzorców zachowań; podejmowania wyzwań zawodowych indywidualnych i zespołowych we współpracy z rodzicami wychowanków, nauczycielami i innymi specjalistami; pełnienia różnych ról w zespole.

Forma prowadzenia zajęć: praktyka.

J.2.2. Praktyka ciągła w szkole

Cel kształcenia: Zaznajomienie z organizacją i działalnością szkoły (zajęcia pozalekcyjne, dokumentacja nauczycieli, środki dydaktyczne, współpraca z rodzicami itp.). Poznanie specyfiki pracy nauczyciela wczesnej edukacji oraz zakresu obowiązków związanych z wykonywaniem zawodu. Kształtowanie kompetencji dydaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych. Konfrontacja zdobytej w toku studiów wiedzy teoretycznej z rzeczywistością praktyczną. Zdobycie podstawowych umiejętności w zakresie planowania, organizacji i prowadzenia zajęć na poziomie wczesnej edukacji.

Treści merytoryczne: Ogólne rozpoznanie kierunków działalności szkoły podstawowej. Zaznajomienie z dokumentacją szkolną i dokumentacją prawa oświatowego. Poznanie specyfiki pracy nauczyciela wczesnej edukacji oraz zakresu obowiązków związanych z wykonywaniem zawodu. Zdobycie podstawowych umiejętności w zakresie planowania, organizacji i prowadzenia zajęć na poziomie wczesnej edukacji. Hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczycieli w klasach I-III i podejmowanie krytycznego namysłu na obserwowanymi sytuacjami dydaktyczno-wychowawczymi. Przygotowanie scenariuszy zajęć i prowadzenie lekcji w klasach I-III. Uczestniczenie w życiu szkoły; obserwacja zajęć, np. języka obcego, zajęć dodatkowych,

zajęć pozalekcyjnych, zapoznanie z pracą psychologa, pedagoga szkolnego, logopedy. Udział, w miarę możliwości w zebraniach z rodzicami, oraz radach pedagogicznych, pomoc w organizowaniu apeli szkolnych, uczestniczenie w wyjściach pozaszkolnych, dyżury na korytarzach. Pomoc nauczycielowi w zajęciach opiekuńczych i w prowadzeniu zajęć, pomoc indywidualna uczniom.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): praktyczne zasady samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w klasach I-III szkoły podstawowej.

Umiejętności (potrafi): zastosować posiadaną wiedzę teoretyczną i przedmiotową do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w czasie praktyki; planować i realizować działania wychowawczo-dydaktyczne w klasach I-III szkoły podstawowej pod kierunkiem nauczyciela z odpowiednim doświadczeniem zawodowym; poddawać refleksji i identyfikować spontaniczne zachowania uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystywać je w czasie prowadzonych zajęć.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozwijania swojego przygotowania merytorycznego we współpracy z nauczycielami i specjalistami.

Forma prowadzenia zajęć: praktyka.

XI - K. Metodologia badań naukowych

K.1. Metodologia badań społecznych

Cel kształcenia: Ukształtowanie rozwiniętych umiejętności i kompetencji w zakresie rozumienia paradygmatów wiedzy naukowej, specyfiki badań ilościowych i jakościowych; krytycznej postawy wobec wybieranych metod, technik i narzędzi badawczych; świadomego wyboru strategii badawczych w badaniach własnych.

Treści merytoryczne: Orientacja pozytywistyczna i humanistyczna jako epistemologiczne zaplecze empirycznych nauk społecznych. Współczesne paradygmaty naukowe. Teorie i prawa nauki. Modele poznania i procedury wyjaśniania. Jakościowe strategie w badaniach społecznych. Procedury analizy i interpretacji danych jakościowych. Etyczne problemy terenowych badań empirycznych. Istota, rodzaje i charakter badań pedagogicznych. Jakościowe, ilościowe i mieszane modele badawcze. Fazy (etapy) procesu badawczego w naukach empirycznych. Formułowanie problemu badawczego, definiowanie zmiennych oraz dobór wskaźników. Klasyfikacje strategii i metod badawczych. Zasady konstrukcji narzędzi badawczych. Metody ilościowej i jakościowej analizy danych empirycznych. Podstawy warsztatu pisarstwa naukowego. Etyka badania naukowego. Istota poznania naukowego; cele nauk społecznych; klasyfikacje paradygmatów naukowych; strategie/schematy postępowania badawczego – analiza porównawcza; organizacja i etapy badania naukowego: etapy postępowania badawczego, opracowanie koncepcji badań, określenie tematu i celu pracy, formułowanie problemu i hipotez badawczych, wybór terenu badań i dobór próby, typologia zmiennych, typologia wskaźników, badania pilotażowe, harmonogram badań. Zasady doboru strategii oraz metod badań. Konstruowanie narzędzi badawczych, podstawowe zasady budowy narzędzi badawczych. Metody analizy danych empirycznych w badaniach ilościowych i jakościowych. Prezentacja wyników badań, analiza i interpretacja danych empirycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): w pogłębionym stopniu metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinie nauk społecznych; terminy i założenia metodologiczne oraz zasady i normy etyczne projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki przedszkolnej, szkolnej i alternatywnej.

Umiejętności (potrafi): rozróżniać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych, formułować cele i problemy badawcze, stosować dobór adekwatnych metod i technik, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań w obrębie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rzetelnego sprawozdawania wyników swoich badań; przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej; projektowania działań zmierzających do rozwoju przedszkola lub szkoły oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia.

K.2. Seminarium magisterskie i praca dyplomowa

Cel kształcenia: Rozbudzanie zainteresowań badawczych związanych z rozwojem dziecka, wychowaniem i edukacją dziecka w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym oraz jej uwarunkowaniami, wyrabianie umiejętności właściwego określenia tematu pracy magisterskiej, kształtowanie samodzielności w poszukiwaniu literatury, kształtowanie właściwych postaw etycznych w zakresie prowadzenia badań terenowych i rozwijanie umiejętności planowania własnej pracy naukowej. Wyrabianie umiejętności krytycznego spojrzenia na wyniki badań niereprezentatywnych i umiejętności dostrzegania własnych ograniczeń w zakresie obiektywizmu badawczego; rozwijanie umiejętności interpersonalnych w zakresie pozyskiwania zgody na prowadzenie badań w różnego rodzaju środowiskach wychowawczych i placówkach edukacyjnych. Pogłębianie wiedzy i umiejętności badawczych związanych z rozwojem dziecka i edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną oraz jej uwarunkowaniami, pogłębianie umiejętności analizy literatury obejmującej zakres prowadzonych badań, analiza ilościowa i/lub jakościowa zgromadzonego materiału empirycznego w odniesieniu do przyjętej strategii badawczej; rozwijanie umiejętności przestrzegania zasad etyki prowadzenia badań terenowych. Rozwijanie krytycznego podejścia do studiowanej literatury i poznanych teorii wyjaśniających procesy edukacyjne i zjawiska społeczno-pedagogiczne; przeprowadzenie dokładnej analizy jakościowej/iłościowej materiału i przygotowanie całości pracy magisterskiej do druku pod względem edytorskim i przestrzegania praw autorskich.

Treści merytoryczne: Zapoznanie się z propozycjami tematyki badawczej w obrębie pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej; dyskusja nad możliwościami realizacyjnymi prowadzenia badań terenowych; wybór i opracowanie tematu oraz problematyki badawczej zgodnie z prezentowanymi zainteresowaniami badawczymi; omówienie różnic między strategią ilościową a jakościową badań w naukach społecznych; omówienie etyki prowadzenia badań; przygotowanie koncepcji pracy magisterskiej. Przeprowadzenie rozpoznania w zakresie możliwości prowadzenia badań terenowych i wybór narzędzi standaryzowanych lub opracowanie własnych narzędzi badawczych; dyskusja nad dostępnością terenu badań i zasadami doboru próbek badawczej zależnie od wybranej strategii badań; ustalenie słabych i mocnych stron wybranej metody, technik i narzędzi badawczych; uzyskanie zgody na prowadzenie badań terenowych; dyskusja nad problemami związanymi z podstawami metodologicznymi planowanych badań terenowych. Prowadzenie badań właściwych; analiza jakościowa i ilościowa zebranego materiału empirycznego – dobór metod analizy jakościowej i/lub statystycznej. Kontynuacja (w razie konieczności) badań terenowych przy użyciu opracowanych i zatwierdzonych przez promotora narzędzi badawczych; prezentacja częściowych wyników badań i dyskusja nad częścią teoretyczną pracy, krytyczna analiza przeczytanej literatury; prezentacja opracowanych fragmentów pracy magisterskiej. Kontrola postępów pracy. Wykorzystanie metody prawno-porównawczej w pracy magisterskiej. Metody i technika pisania pracy. Kompozycja pracy. Wymagania redakcyjne: styl i język pracy. Bibliografia i redagowanie przypisów. Poszanowanie prawa autorskiego. Dyskusja nad zebraniem materiałem empirycznym z badań terenowych; przeprowadzenie dokładnej analizy jakościowej/iłościowej materiału i przygotowanie całości pracy magisterskiej do druku.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): terminologię, teorię i techniki pozyskiwania danych oraz zaawansowaną metodologię prowadzenia badań z zakresu pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej; w sposób uporządkowany i podbudowany teoretycznie zagadnienia zaawansowanych technik informacyjnych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji; w pogłębionym stopniu terminologię, teorię i techniki pozyskiwania danych oraz zaawansowaną metodologię prowadzenia badań z zakresu pedagogiki wczesnej edukacji; w sposób uporządkowany i

podbudowany teoretycznie zagadnienia zaawansowanych technik informacyjnych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji; zasady przetwarzania i krytycznej analizy danych w kontekście przyjętej strategii badań naukowych i rodzaju danych; weryfikację, selekcję, kodowanie, klasyfikację, kwantyfikację i kategoryzację danych; zasady opracowywania wyników i raportu z badań naukowych; sposoby prezentacji wyników badań, zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych; zaawansowane metody analizy i interpretacji wytworów kultury w obszarze kształcenia i wychowania, wybrane tradycje i teorie badań nad dzieckiem i jego środowiskiem właściwe dla pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej.

Umiejętności (potrafi): formułować i analizować problemy badawcze, dobierać metody i narzędzia ich rozwiązania, syntetyzować różne idee i punkty widzenia z wykorzystaniem wiedzy z pedagogiki, a w szczególności z pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej; prawidłowo posługiwać się normami i zasadami (prawnymi, moralnymi, zawodowymi) przy rozwiązywaniu problemów w podejmowanej działalności, dostrzegać i analizować dylematy etyczne, w tym dylematy roli nauczyciela; zebrać dane adekwatne do postawionego problemu badawczego; poprawnie przeprowadzić analizę danych; opracować raport z wyników badań; umie wykorzystywać technologie informacyjne w pracy pedagogicznej; wykorzystywać wiedzę pedagogiczną i innowacyjnie wykonywać zadania przez dobór oraz stosowanie odpowiednich metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT).

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uznawania znaczenia wiedzy pedagogicznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w rozumieniu kontekstu procesów edukacyjnych i odnoszeniu zdobytej wiedzy do projektowania i realizacji działań zawodowych nauczyciela; przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad w środowisku, pogłębionej refleksji nad dylematami etycznymi profesji nauczyciela i ich skutkami dla rozwoju dzieci; do rzetelnego sprawozdania wyników swoich badań; przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej; krytycznej oceny treści poznawanych w procesie kształcenia i samokształcenia; pogłębionej refleksji nad swoją wiedzą i umiejętnościami; edukacją całościową i życiem osobistym; krytycznej oceny poznawanych treści w procesie kształcenia i samokształcenia, pogłębionej refleksji nad swoją wiedzą i profesjonalnymi umiejętnościami; edukacją całościową i życiem osobistym.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

XII - INNE

1. Ergonomia

Cel kształcenia: Przybliżenie podstawowych zagadnień związanych z ergonomią rozumianą w sensie interdyscyplinarnym, uświadomienie zagrożeń i problemów (także zdrowotnych) związanych z niewłaściwymi rozwiązaniami ergonomicznymi na stanowiskach pracy zawodowej oraz w życiu pozazawodowym a także korzyści wynikających z prawidłowych działań w tym zakresie.

Treści merytoryczne: Ergonomia – podstawowe pojęcia i definicje. Ergonomia jako nauka interdyscyplinarna. Główne nurty w ergonomii: ergonomia stanowiska pracy (wysiłek fizyczny na stanowisku pracy, wysiłek psychiczny na stanowisku pracy, dostosowanie antropometryczne stanowiska pracy, materialne środowisko pracy), ergonomia produktu – inżynieria ergonomicznej jakości, ergonomia dla osób starszych i niepełnosprawnych. Ergonomia pracy stojącej i siedzącej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia związane z ergonomią, ze szczególnym uwzględnieniem ergonomii stanowiska pracy.

Umiejętności (potrafi): ocenić (w zakresie podstawowym) warunki w pracy zawodowej oraz podczas aktywności pozazawodowej ze względu na problemy ergonomiczne i zagrożenia z tym związane.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przyjęcia postawy antropocentrycznej w stosunku do warunków pracy i życia codziennego, reagowania na zagrożenia wynikające z wadliwych rozwiązań i nieprawidłowości w zakresie jakości ergonomicznej; wrażliwej odpowiedzi na potrzeby osób niepełnosprawnych (w kontekście ergonomicznym).

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

2. Etykieta

Cel kształcenia: Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi zasad savoir-vivre'u. Słuchacze wprowadzeni zostaną w elementy etykiety codziennej, akademickiej oraz biznesowej.

Treści merytoryczne: Podstawowe zagadnienia dotyczące zasad savoir-vivre'u w życiu codziennym – zwroty grzecznościowe, powitania, podstawowe zasady etykiety oraz precedencji w miejscach publicznych. Etykieta uniwersytecka – precedencja, tytułowanie, zasady korespondencji służbowej. Elementy etykiety biznesowej – dostosowanie ubioru do okoliczności, zasady przedstawiania, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zasady rządzące interpersonalnymi relacjami w życiu prywatnym oraz relacjach zawodowych.

Umiejętności (potrafi): stosować zasady etykiety i kurtuazji w życiu społecznym i zawodowym; współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): dostrzegania wagi zasad etykiety w relacjach interpersonalnych; reprezentowania postawy otwartej wobec odmiennych zjawisk, przekonań i sądów oraz zachowania otwartości na poglądy innych ludzi; rozumienia potrzeby ciągłego dokształcania się.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

3. Ochrona własności intelektualnej

Cel kształcenia: Zapoznanie z przepisami dotyczącymi ochrony własności intelektualnej.

Treści merytoryczne: Ustawowy aparat pojęciowy związany z ochroną prawną własności intelektualnej; pola eksploatacji utworów; literatura i przepisy prawa autorskiego, podmioty własności intelektualnej, przedmioty własności intelektualnej, treść prawa w tym zakresie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): przepisy dotyczące ochrony własności intelektualnej.

Umiejętności (potrafi): praktycznie zastosować przepisy ochrony własności intelektualnej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): świadomego korzystania ze zdobytej wiedzy i nabytych umiejętności.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady.

4. Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

Cel kształcenia: Przekazanie podstawowych wiadomości na temat ogólnych zasad postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń, okoliczności i przyczyn wypadków studentów, zasad udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, jak również wskazanie potencjalnych zagrożeń, z jakimi mogą zetknąć się studenci.

Treści merytoryczne: Regulacje prawne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Obowiązujące ustawy, rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach. Identyfikacja, analiza i ocena zagrożeń dla życia i zdrowia na poszczególnych kierunkach studiów (czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe). Analiza okoliczności i przyczyn wypadków studentów: omówienie przyczyn wypadków. Ogólne zasady postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń (np. pożaru). Zasady udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku – apteczka pierwszej pomocy. Dostosowanie treści szkoleń do profilu danego kierunku studiów jest bardzo ważne, gdyż chodzi o wskazanie potencjalnych zagrożeń, z jakimi mogą zetknąć się studenci.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń, okoliczności i przyczyn wypadków studentów, zasad udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.

Umiejętności (potrafi): postępować z materiałami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla zdrowia, zna zasady bezpieczeństwa związane z pracą; posługiwać się środkami ochrony indywidualnej i środkami ratunkowymi; udzielać pierwszej pomocy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zachowania ostrożności w postępowaniu z materiałami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla zdrowia, dbania o przestrzeganie zasad BHP przez siebie i swoich kolegów, wykazywania odpowiedzialności za bezpieczeństwo i higienę pracy w swoim otoczeniu, angażowania się w podejmowanie czynności ratunkowych.

Forma prowadzenia zajęć: wykłady”.